

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— lir.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Accentuata attività in Cirenaica ed in Tunisia

Otto veljvoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunice in data di 26 novembre 1942-XXI
il seguente bollettino di guerra n. 915:

L'attività operativa si è ieri accentuata
in Cirenaica e particolarmente in Tunisi-
sia; in scontri di reparti celeri abbiamo
catturato alcune camionette e fatto qual-
che prigioniero.

Nonostante le sfavorevoli condizioni
atmosferiche, velivoli d'assalto italiani e

germanici hanno attaccato colonne nemi-
che in movimento; in duelli aerei caccia-
tori tedeschi abbatterono sei apparecchi
avversari; un'altro precipitò colpito dal
tiro delle artiglierie.

Incurioni su Palermo ed altre località
della Sicilia non hanno avuto conseguenze;
un'aereo britannico centrato dalle batterie
della difesa, cadeva incendiato in mare
pre lo Gela; il pilota salvatosi, veniva cat-
turato.

Povečana aktivnost v Cirenaiki in Tunisu

Osem sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil
je objavil 26. novembra naslednje 915. voj-
no poročilo:

Operativno delovanje se je večeraj pove-
čalo v Cirenaiki in zlasti v Tunisu; v spo-
padih brzih oddelkov smo zapleli nekaj
nekaj ujetnikov.

Nazadnje neugodnim vremenskim razme-
ram so italijanska in nemška napadalna
letala napadala sovražne kolone na premi-
kanju; v letalskih spopadih so nemški lov-
ci sestrelili 6 sovražnih letal; neko drugo
letalo pa je strmoglavilo na tla, zadeto od
protiletalskega topništva.

Letalski napadi na Palermo in druge
kraje na Siciliji so ostali brez posledic;
neko britansko letalo, ki so ga pogodile
obrambene baterije, je v plamenih padlo v
morje pri Geli; pilot, ki se je rešil, je bil
zajet.

Iz nemškega vojnega poročila

Nemško vrhovno poveljstvo pravi v
svojem večeršnjem vojnem poročilu o
operacijah v Sredozemlju in Severni
Afriki:

V Cirenaiki in v Tunisu je bilo v spo-
padih prednjih oddelkov uničenih več so-
vražnikovih motornih vozil in prived n-
h večje število ujetnikov. Kolone na pohodu
z taboščica in izhodiščne postojanke v za-
padni Cirenaiki so bile bombardirane. V
tuniskem visokogorju so oddelki letalstva
obstreljevali sovražne oklopne motorizir-
ane oddelke ter zbirališča črt.

V Sredozemskem morju in na zapadnih
obalnih ozemljih je angleško letalstvo
večeraj izgubilo 8 letal. Pogrešajo 6 lastnih
letal.

Trije letalski generali

vitezi Savojskega reda

Rim, 26. nov. s. Njegovo Velikanstvo
Kralj in Cesar je na predlog Duceja bla-
govolil imenovati za viteze Savojskega re-
da letalske divizijske generale
Silvia Scaronia, Aldo Urbanija in Giusep-
pe Biffija zaradi izrednih zaslug, pridoblje-
nih v sedanji vojni.

Letalski divizijski general Silvio Sca-
roni, pionir italijanskega letalstva in as
iz prve svetovne vojne, se je rodil v Bresciji
12. maja 1893. Postal je pilot leta 1915, in
bil dodeljen lovskim oddelkom. V prvi sve-
tovni vojni je dosegel 30 uradno priznanih
letalskih zmag. Bil je hudo ranjen v letal-
skih borbah leta 1918. Odlikovan je bil z
zlato kolajno z dvema srebrnima kolajna-
ma in z bronasto kolajno za vojaško hrab-
rost. Po vojni je opravljal važne posle v

Letalski divizijski general Giuseppe
Biffi se je rodil v Cornatu (Milano) 6. no-
vembra 1885. Udeležil se je vojne 1915—18
kot topniški podporočnik in si pridobil od-
likovanje za vojaško hrabrost leta 1926.
Je postal vojaški pilot in je bil uvrščen v
Kr. letalstvo. Bil je podčef glavnega štaba
pri poveljstvu druge in prve letalske teri-
torialne cone. Kot polkovnik je bil l. 1935
imenovan za drugega poveljnika letalske
voje šole. Leta 1937 je poveljeval odredu
bombnikov, leta 1939 pa je napredoval v
letalskega brigadnega generala ter bil do-
deljen poveljstvu druge eskadre in po-
tem poveljstvu prve letalske eskadre. Kot
šef glavnega štaba se je zlasti izkazal v
organizaciji vojaških priprav v Albaniji. V
juniju leta 1940 je odšel na operacijsko
področje in v juniju leta 1941 je bil po-
veljnik odreda bombnikov letalstva na Si-
ciliji. V februarju letos je napredoval za-
radi hrabrosti, ki jo je pokazal kot poveji-
nik, v letalskega divizijskega generala.

Junaška smrt dveh sijajnih pilotov

Rim, 27. nov. s. Med preiskovanjem boj-
nih letal sta našla slavno smrt podpolkov-
nik pilot Gvido Masiero in kapitan pilot
Francesco Agello.

Podpolkovnik pilot Gvido Masiero je bil
rojen v Padovi 24. avgusta 1895. V febru-
arju 1915 je prostovoljno prešel od polka
novarskih sulicarjev v letalskem bataljonu
ter je postal vojaški pilot že v decembru
je odšel v operacijsko področje. Kot pilot
izredne hrabrosti in posebnih sposobnosti
se je odlično uveljavil med lovskimi asi.
Uspešno mu je v petih mesecih vojne zrušiti
sedem sovražnih letal. Zaradi udeležitve
v vojni 1915—1918 je bil odlikovan s
trema srebrnimi kolajnami in z bronasto
kolajno za vojaško hrabrost, katere si je
pridobil vse z odličnimi motivacijami. Leta
1921 se je njegovo letalo »S. V. A.« udele-
žilo poleta Rim-Tokio. Obenem z Artu-
rom Ferrarinom je izvedel čudovito pod-
vzetje. Na dopustu je bil do leta 1935., na-
kar je bil spet poklican v službo in se je
prostovoljno udeležil vojne za osvoboditev
Imperija, kjer se je uveljavil zopet s svojo
hrabrostjo in borbenim duhom ter je na-
predoval v majorja zaradi vojnih zaslug.
Nato se je z napadalnimi oddelki prosto-
voljno udeležil španske vojne in izvršil tež-
ke akcije, s katerimi si je pridobil nadalj-
njo srebrno kolajno za vojaško hrabrost.
V marcu leta 1941. je postal podpolkovnik.
Kljub svojim letom je še naprej služil do-
movini kot kolavator bojnih letal. Pri
opravljanju te službe je nesrečno zaključil
v 47. letu njegovo čudovito letalsko živ-
ljenje.

Kapitan pilot Francesco Agello je bil ro-
jen v Castel Pusterlengu v pokrajini Mila-
no 27. decembra 1902. Pilot je postal v
oktobru leta 1924. Leta 1928 je bil dode-
ljen v činu višjega narednika brzemu od-
delku v Desenzanu ob Gardi, kjer se je po-
poloma uveljavil. Leta 1929. se je ude-
ležil z italijansko eskadro tekme za Schnei-

derjev pokal v Angliji ter pri tem potrdil
svoje izredne strokovne sposobnosti in svo-
jo drznost. V aprilu 1933 je pridobil Italiji
svetovni rekord v brzini na Gardskem je-
zeru s 682 kilometri na uro v letalu »Ca-
stoldi 72«. Ta rekord je v oktobru istega
leta sam premagal, ko je dosegel 709,2 km
brzine na uro. Za to podvzetje mu je bila
podeljena zlata kolajna za letalsko hrab-
rost. Zaradi izrednih zaslug je postal tudi
podporočnik. Še prej si je pridobil bronas-
to kolajno za letalsko hrabrost ter leta
1932. nagrado »Baracca«. Leta 1935. je
postal poročnik in leta 1936. kapitan. Naj-
prvo je bil v preizkuševalnem središču v
Guidoniji, nato pa je bil dodeljen uradu
za tehnično nadzorstvo v svojstvu glavnega
kolavatorja. Leta 1940. se mu je pripetila
pri enem izmed tveganjih preskuševalnih
poletov nesreča, katero pa je premagal
kljub rani, samo s svojo neprimerljivo iz-
kušenostjo in prisrčnostjo, ko mu je uspe-
lo v dramatičnih okoliščinah rešiti letalo.
Tedaj je bil odlikovan z drugo bronasto
kolajno za letalsko hrabrost. Francesco
Agello je končal svoje letalsko življenje,
ko je preizkušal eno izmed letal, ki so
namenjena za vojno uporabo.

Japonska o plemenitu pakta proti keminterni

Tokio, 26. nov. s. Ob šestih obletnici pod-
pisa protikominternega pakta je zastop-
nik obveščevalne službe tokijske vlade iz-
javil med drugim, da je pomen pogodbe
v dejstvu, da 13 podpisnic dela v tesnem
sodelovanju proti grozečemu udejstvovanju
komunizma. Pomen tega pakta je bil čed-
dalje bolj jasen sprito nejasnega medna-
rodnega položaja. Zaposlena z vsemi svo-
jimi silami v začetki vojni, Japonska ne
more dovoliti, da bi se mednarodni komu-
nizem nevarno razvijal v škodo njene na-
rodne politike.

Srditi boji tankov in pehote v Rusiji

Sovjetski napadi so bili povsod zavrtnjeni z velikimi izgubami za
sovražnika — Zrušeni napadalni poskusi v Stalingradu

Iz Hitlerjevega glavnega štaba, 26. nov.
Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo da-
nes naslednje vojno poročilo:

Med Volgo in Donom in v velikem lo-
ku Dona trajajo hudi oklopni in pehotni na-
padi sovražnika dalje. Bili so v ogorčih
borbah zavrtnjeni. Sovražnik je izgubil po-
novno številna oklopna vozila. Lastni le-
talski napadi so povzročili sovražniku ve-
like izgube na ljudeh, težkem orožju in
raznovrstnih vozilih.

V Stalingradu so se tudi večeraj zrušili
sovražnikovi napadalni poskusi.

V srednjem odseku fronte je sovražnik
dne 25. novembra v področju južno od Ka-
linina in jugovzhodno od Toropca pre-
el v pričakovani napad. V hudih borbah so
bili vsi njegovi napadi z velikimi izgubami
zavrtnjeni, nekateri krajevni vdori pa iz-
ravnani v protisunkih. Pri teh akcijah je
bilo uničenih spet 13 sovjetskih oklop-
nih voz.

Orjaške bitke le pospešujejo izrabo sovjetskega vojnega stroja

Tudi sovražna ofenziva pri Moskvi je bila od Nemcev že
pričakovana in je bila zato takoj v začetku ustavljena

Berlin, 26. nov. s. Glede ofenzive, ki so
jo boljševiki začeli severno zapadno od
Moskve, izjavljajo v pristojnih vojaških
virih naslednje:

Tudi ta ofenziva je bila pričakovana in
sicer že dolgo. Kakor se spominjamo, je
letalskemu izvidništvu uspelo ugotoviti
proti sredi oktobra navzočnost močnih kon-
centracij čet in vojni potrebščin v od-
seku med Toropcom in Kalininom. Odloč-
na intervencija velikih formacij nemškega
letalstva je prevrgla sovražne priprave in
prisilila sovjetsko vrhovno poveljstvo, da
je odločilo nameravano ofenzivo. Med tem
ko se lahko podvzelo vse potrebne mere,
ki so bile takoj izvedene, ko se je sedaj
ofenziva pričela. To pojasnjuje neuspeh
vega sovražnega sunka. Resnično se je iz-
javilo, kakor poroča današnje nemško vo-
jno poročilo, poskus prodora v nemško
obrabno fronto in osamljene infiltracije
so bile takoj odstranjene.

Jasno je z druge strani, da je treba no-
vo ofenzivo spraviti v zvezo z ofenzivo,
ki je v teku že nekaj dni v južnem odseku.
Njen namen je verjetno preprečiti, da bi
Nemci lahko zbrali velike sile v kolenu
Don, katere bi vzeli s srednjega odseka.
Ce je temu tako, bodo dejstva prav kmalu
pokazala, da nemško vrhovno poveljstvo
rpolaga z več kot zadostnimi silami za ob-
vladovanje kakršnega koli napada, v ka-
terem kol delu fronte.

Glede bitke, ki je v teku na južnem od-
seku, se doznava iz istega pristojnega vira,
da je napad Sovjetov južnozgodno od Sta-
lingrada iz Kalniške stepe v glavnem
ustavljen in da je glavni napad, to je na-
pad v kolenu Dona, potem ko je izgubil na
jakosti, na tem, da se popolnoma ustavi.

Kako je pojasniti, da je boljševikom
uspelo izvesti veliko ofenzivo? Na to vpra-
šanje odgovarja vojaški kritik »Hambur-
ger Fremdenblatt«: Tmošenko se je oč-
no odločil vsaj deloma nevtalizirati rezul-
tate zmagovitega nemškega napredovanja
do Voage. Posebno je stremel po vzpostavi-
vitvi najvažnejših prometnih zvez s Kav-
kazom. S tem, da je zbral v majhnem od-
seku vse razpoložljive sile, odvzete drugim
predelom fronte, je sovjetski maršal lahko
sprožil dvojni napad z jugozapada in in
severozapada in za ceno najhujših izgub
vtisnil na nekaterih točkah nemški in ru-
munske črte. To je pojasnilo, zakaj je
kljub strašni obrabi v vojni leta 1941-42.
sovjetski vojni stroj bil sposoben izvršiti
ta nadaljnji napor in doseči nekaj pričetn
uspehov. Toda ta napor ne pomeni uresni-
čenja strateških ciljev maršala Tmošenka
kakor, temveč ravno nasprotno. Gigantska bi-
tka bo samo pospešila proces nadaljnjega
se oslabljenja sovražnega vojnega stroja.
Nemške in zavezniške sile, ki se nahajajo
v hudih borbah, ki jih redno obvladajo na-
glo položaj, kar dokazujejo sami Sovjeti, ki
pričenjajo govoriti o nemških protinapadih.

Zmagovita borba ob Limenskem jezeru

Berlin, 26. nov. s. Po nekaterih vesteh iz
vojaškega vira o bojnem udejstvovanju na
vzhodni fronti se doznava med drugim, da
so boljševiki skušali prodreti z napadi juž-
nozgodno od Limenskega jezera. Napadi
so trajali 12 dni in so bili podprti z zna-
tnimi silami, ki so obsegale 5 polkov stre-
lcev, 1 brigado in dva bataljona inženjer-
cev, to je nad 10.000 mož, ki jih je podpr-
lo nč manj kot 30 topniških baterij z
večverstnimi topovi in neštevilnim metalci
bomb. Kljub ogromni premoči po številu
so nemški grenadirji sovražnika vedno kr-
vavo odbili.

Pri Volhovu uničena sovjetska skupina

Berlin 27. nov. s. Nemški grenadirji, ki
operirajo pri Volhovu, so napadli skupino
boljševikov vojakov, katero jim je uspelo
obkrožiti. Naknadno je bila sovražna sku-
pina v hudih borbah uničena. Ujetih je
bilo 43 sovjetskih vojakov, ki so edini ostali
živi od vse skupine.

Nad nizozemsko obalo sestreljena sovražna letala

Berlin, 26. nov. s. Iz vojaškega vira se
doznava, da so bile 25. novembra med ak-
cijami proti obalno zasledenemu ozemlju
na zapadu zadane Argležem nadaljnje iz-
gube. Popoldne je bil zrušen nad nizozem-
sko obalo v letalskem dvoboju večmornari
angleški bombnik. Protiletalsko topništvo
letalstva je tudi sestrelilo nad nizozemsko
obalo angleški bombnik tipa »Wellington«.
Od petih članov posadke je eden umrl,
ostali štirje so pa bili ujeti. Končno je
nemško protiletalsko topništvo se trzililo
tretje angleško letalo tipa »Spitfire« nad
Rokavskim prelivom.

Göbbels o neizpros- nosti borbe do zmage

Berlin, 26. nov. s. V običajnem teden-
skem članku za revijo »Das Reich« pri-
bija minister za propagando dr. Göbbels, kakšni
morajo biti kategorični imperativi za vsa-
kega Nemca v sedanji uri. V tej vojni,
piše dr. Göbbels med drugim, gres resnično
za vse. Gre za življenje ali smrt. Kdor pod-
leže, je za vedno izgubljen. Moramo torej
skušati potolči sovražnika ne samo z umet-
nostjo zmagovanja, temveč tudi s prenaša-
njem izgub. Logično in naravno mora biti
za vse Nemce, da zaupajo v zmago in da
store vse, kar je mogoče, za zmago. Lažna
objektivnost je nevarnost, ki ograja naše
narodne interese. Samo trpljenje našega na-
roda sega v naša srca in ne kazen, ki jo
usoda zada našemu narodu, ki so hoteli nas kaz-
novati, čeprav jim nismo ničesar storili in
smo z njimi živeli v miru.

Minister zaključuje tako: Na sovražstvo
sovražnika odgovarjamo z živim sovra-
štvom. Kdor stoji za življenjem, nima
pravice do naše objektivnosti. Pripravljeni
bomo storiti kar koli in dati vse, da osvob-
dimo svobodno narodo. Ovine na poti zmage
samo povečujejo našega vrednega duha. Mo-
rebiti protidruštva nas podžigajo k novim
naporom. V vojnem času hočemo slišati,
da se govori samo o vojni. Nebena žrtve
nam ne bo prevelika, nobena pot pred nami
za doseg cilja.

Delavci in delodajalci vsi v isti notranji fronti

Raport tajnika Stranke Esc. Vidussonija s predsedniki
sindikatskih federacij delodajalcev in delavcev

Rim, 26. nov. s. Tajnik Stranke je imel
večeraj na sedežu Littoria raport s predse-
dniki sindikalnih konfederacij delodajalcev
in delavcev. Po pozdravu Duceju je Ekse.
Vidussoni dal besedo predsednikom sindi-
katskih zvez, ki so obširno poročali o or-
ganizacijskem položaju v raznih oddelkih.
Tajnik PN je nato dal navodila za akcije,
ki naj se opravijo v sedanjem trenutku, ko
morajo biti vse energije mobilizirane in
naperjene na doseg zmage ter je podčr-
tal potrebo, da posamezne kategorije po-
kažejo zrelost in zavestnost, sodelujoč med
seboj v polni harmoniji in v duhu medse-
bojnega razumevanja.

Nujno potrebno je, je rekel med drugim
Ekse. Vidussoni, da profesionalne družbe
opravljajo aktivno in stalno delo propa-
gande med svojimi pripadniki ob tesnem
sodelovanju s političnimi oblastmi, da pro-
drejo globoko v zavest in pripomorejo k
jasnemu razumevanju dolžnosti, ki se na-
lagajo vsakemu državljanu in zlasti tistim,
ki delajo v krogu gospodarstva države v
vojni, katere interesi morajo biti postavl-
jeni nad interese kategorije. Režim pozno-
ro zasleduje probleme, ki zanimajo vse ka-
tegorije, da bi bili rešeni v mejah sedanjih
možnosti. To so problemi kakor n. pr. dru-
žinske doklade, podpora in skrbstvo v bo-
lezni, nagrade ob 20-letnici, šolske obed-
nice itd. Vse to so otipljivi znaki vnete po-
zornosti in naporov, s katerimi Režim po
Ducejevih navodilih pomaga delovnemu
ljudstvu. Sindikalne organizacije morajo
tudi mobilizirati vse svoje energije, da so
delavci lahko deležni takoj vseh ukrepov
socialnega značaja, ki jih režim določa v
njih prid. Potrebna je torej zdrava propa-
ganda in pospeševanje vseh pobud, ki la-
ko koristijo izboljšanju delovnih pogojev.

Stranka se zanima v tej dobi na primer
s posebno skrbjo za pobudo podjetniških
menz, katerih število stalno narača ob
popolnem zadovoljstvu delovnih množic.
Tajnik Stranke popolnoma zaupa v osebno
delo zveznih predsednikov, da bodo po-
jetniške menze vedno bolj ustrezale poli-
tičnim, podpornim in socialnim ciljem, za-
radi katerih so bile ustanovljene.

Ekse. Vidussoni je nato obrazložil na-
čela politike, ki naj zajamejo trdnost ita-
lijskega gospodarstva v samem interesu
vseh socialnih kategorij. V tem pogledu je
nujno potrebno izpolnjevanje delovnih po-
godb in tarif, da se prepreči nevarno strem-
ljenje kupčenja delovne sile s pomočjo čr-
ne borze, kar lahko povzroči znatne mot-
nje na področju dela in proizvodnje. Tajnik
Stranke je nato omenil vprašanje porazde-
litve delovne sile, poudarjajoč pomen na-
mestitvenih uradov in opozarjajoč na po-
trebo zaposlovanja povratnikov, do katerih
morajo sindikalni voditelji pokazati vso
politično občutljivost.

Zvezni predsedniki so iznesli še razna
vprašanja organizacijskega značaja; na vsa
je odgovoril tajnik Stranke in povzel potek
debate omenjajoč akcije, ki jo je treba
opraviti, da bo v vsakem odseku dosežen
večji in hitrejši uspeh. Ekse. Vidus-
soni je ob zaključku pohvalil marljivost
in vero delavcev in delodajalcev, ki so mo-
bilizirani na notranji fronti fašistične Do-
movine v vojni. Nad junaštvom in tekoča-
mi s prevzemom odrekovanja in žrtve, z vero,
ki premaguje slehno omahovanje, ima
narod, ki ga predstavljajo delovni razredi,
samo eno navdahnjenje in en cilj: biti vred-
ni zgodovinske ure in si zaslužiti srečno
bodočnost fašistične Domovine v zaupanju
v šefa, ki ga vodi.

Angleško barbarstvo proti italijanski civilizaciji

Plamteč protest Akademika Marcela Piacentinija

Rim, 23. novembra.
Arhitekt Marcel Piacentini, član Kr. ita-
lijske Akademije je postal »Giornalu d'
Italia« naslednje pismo, ki izraža ogorčenje
proti Anglosasom, kateri se ne bore samo
proti italijanskemu narodu, ampak uniču-
jejo predvsem kulturne spomenike:

»Podlosti, ki jih Anglosasi počenja-
jo proti našim ljubljanim mestom nimajo pri-
mere v zgodovini. Oznaka barbarov s ka-
tero smo že 2.000 let navajeni označevati
one, ki so prihajali uničevati našo visoko
civilizirano deželo, ni dovolj primerna za
žigosanje sramotne podlosti naših sed-njih
sovražnikov. Kajti one barbare, je obvla-
doval primitiven in divji nagon, kakor ga
lahko čutijo dečki, ki so zrastle brez vzgo-
je in brez vesti v svojem svetu, ki se ni
poznal omike. Ti pa delajo s polno zavestjo
in uničujejo s točno voljo. Pri tem jih pod-
pira njihova tehnika, katere so se naučili
od nas. Njihova namera ni samo trošiti
varijeti preplah med ljudstvo, marveč ho-
čejo izbrisati vse ono, kar najjasneje, naj-
očiteje in najverneje prča o naši civili-
zaciji. Anglosasi hočejo mičiti latinsko
civilizacijo. In kakor so to tisočkrat po-
kušali z negiranjem in obkrovanjem, po-
kušajo to danes neposredno in divje proti
odličnim spomenikom, proti vedno živečim
simbolom največje omike, ki je kdaj na-
stala in ki še vedno traja na svetu.

Vztrajnost njihovih napadov dokazuje,
da hočejo zadeti umetniška dela, ki jih

sami v svoji lakomnosti in prostosti ne
morejo niti posnemati. Oni smatrajo za
naše spomenike za stare zaprte predme-
tete, ki so popolnoma brez koristi in jih
je treba pomesti. Zato izvršujejo barbar-
ske napade z mehanizmom proti 2000-letni
evropski omiki.

Anglosasi pa se zopet enkrat motijo. Ita-
lijani bodo do zadnje kaplje krvi branili
svoje veliko bogastvo, ki ga predstavljajo
njihova civilizacija, še bolj se motijo, ko
nečesto, znati, da se je latinska civiliza-
cija kljub vsem nasprotjem po rimski
dobi še enkrat obnovila s trščanstvom in
s prepovedmi. Ona ima v sebi silo za zo-
petno obnovo in za ponovni povratek k naj-
bolj vzvišenim čudežem duha in volje.

Španska obsodba

Madrid, 26. nov. s. List »Arriba« objavlja
člank svojega vojaškega kritika, v ka-
terem govori o angleških bombnikih za
dolga razdalja, ki se uporabljajo proti ni-
rojbunemu prebivalstvu italijanske zadnje
straže in trdi:

Začuden in obžalovanja vreden je prizor
tolikih žrtvovanih nedolžnih življenj, pou-
čenih mest in v nekaj minutah uničenih
umetnin, ki so preživela stoletja. Se bolj
žalostna je misel, da te ruševine, to trplje-
nje in to pustoženje ne privedejo niti za
eno sekundo k skrajšanju trajanja in trp-
ljenja vojne.

Lepa počastitev zemskih ostankov profesorja Umberta Nana

Ljubljana, 25. novembra

V sredo dopoldne je bila v žalno okrašen uršulinski cerkvi črna maša za profesorja Umberta Nana, ki so ga meseca maja barbarsko ubili komunisti. Službi božji so prisostvovali Visoki komisar, Poveljnik XI. armadnega zbora, Zvezni podtajnik v zastopstvu Zveznega tajnika, Poveljnik divizije planinskih lovcev, Poveljnik pehotne divizije in drugi zastopniki oblasti. Prisostvovali so tudi osebje družbe »Emone«, pri kateri je bil zaposlen pokojni prof. Nana in kjer so zelo cenili njegovo delavnost. Med osebjem »Emone« smo opazili tehničnega ravatelja Medica in ing. Natillia. Vojaški kaplan je po božji službi podelil odvezo posmrtnim ostankom, na katere je bil položen venec, ki ga je poslal Visoki komisar.

Ob 16. se je iz Doma fašistev razvil veličasten sprevod z vojaško godbo proti postaji. Ob krsti je hodilo častno spremstvo Milice, pred krsto pa so nosili številne vence, med katerimi je bil tudi venec Visokega komisarja, Poveljnika armijskega zbora, Zveznega tajnika. Fašistične zveze iz Alessandrije vodstva in osebja »Emone«, Poveljstva prostovoljne protikomunistične milice in mnogo drugih. Za krsto sta stopala najprej brat in sva pokojnika, nato pa Visoki komisar, Poveljnik armijskega zbora, Zvezni podtajnik v zastopstvu tajnika, generalni Poveljnik divizije alpskih lovcev, ljubljanski podžupan, zastopajoč župana, in drugi predstavniki oblasti.

Sprevod je zaključevala velika skupina ženskih fašistev s praporčkom.

Na postaji je Podtajnik izvršil obred pomenskega fašističnega poziva, na kar je krsta odstopala proti Alessandriji, kjer se pripravljajo velike pogrebne svečanosti za obhajanje žrtev komunističnega sovraštva.

Maša zadušnica

Prof. Umberto Nana, ki je kot uradnik zavoda »Emone« padel pod zločinsko komunistično roko pri Črmošnjah, je bil deležen vse počastitve, ki jo zasluži njegova

zvišana žrtev. Na dan pogreba je bila ob devetih dopoldne v uršulinski cerkvi maša zadušnica za pokojnim mučenikom. Spomin državljana, ki je padel sredi dela, ki je bilo posvečeno le temu, da bi se zopet mogla obdelovati slovenska zemljišča, so počastili s svojo navzočnostjo pri maši zadušnici Visoki komisar Ekske. Grazioli, armadni poveljnik Ekske. Robotti, Zvezni podtajnik Capurso kot zastopnik odsotnega Zveznega tajnika ter veliko število visokih vojaških predstavnikov in fašističnih hierarhov.

Maja se je po Ljubljani nenadoma raznesla pretresljiva novica, da je padel v Beli Krajini kot žrtev komunistične teroristične roke profesor Umberto Nana. Kot uradnika »Emone« ga je doletela mučeniška smrt na službenem potovanju. Ker je bil Nana ena prvih žrtev zločinskih teroristov, ljubljanci vesti niso hoteli verjeti, dokler ni prišlo uradno potrdilo. Vsi so obžalovali njegovo grozno smrt in se zgražali nad metodami terorističnega boja.

Vse podrobnosti o napadu in smrti prof. Nana pa so prišle na dan šele sedaj, ko so našli njegovo truplo. Izšledeč je odidelek prostovoljne protikomunistične milice. Opis smrti blagega pokojnika pravi o divjaštvu in pokvarjenosti tistih, ki so jo povzročili, obenem pa je svetel vzgled poguma, odločnosti in pripravljenosti na vsako žrtev za blagor domovne Teroristi, ki so se udeležili napada, so priznali, da je bilo zadržanje prof. Nana zadnje trenutke pred smrtjo junaško, odlično in mirno.

Kako se je dojmila tragična smrt prof. Nana ljubljanskega prebivalstva, se je jasno pokazalo na dan pogreba. Po vseh ulicah, kjer se je pomikal pogrebni sprevod, so prebivalci spoštljivo pozdravljali telesne ostanke pokojnika na poti k zadnjemu, večnemu počitku. Tako so ljubljanci najljepše pokazali, kako obsojajo zločne teroriste in cenijo mučeniške žrtve boja za uresničitev novega reda, ki ga je prinesla zmagovalna Italija.

Prof. Umberto Nana bodi lahka zemlja!

Predpisi o ureditvi prejemkov

bivšega jugoslovanskega osebja države ter drugih javnih in pomožnih, kakor tudi pod državno nadzorstvo postavljenih ustanov, odsotnega s službe

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na zakon bivše kraljevine Jugoslavije o uradnikih z dne 31. marca 1931., uredbu o izplačevanju prejemkov državnih plačavencev v mobilnem in vojnem stanju z dne 18. novembra 1939., objavljeno v Službenem listu št. 615. 96 z dne 1. 1939. in na njenih pravilih z dne 4. decembra 1939., objavljen v Službenem listu št. 162. 32 z dne 1. 1940., glede na svojo naredbu z dne 24. junija 1942-XX št. 128 o ureditvi prejemkov osebja, ki je odsotno s službe brez opravičenega vzroka ali zaradi policijskega ukrepa, in smatrajoč za potrebno, da se izdajo splošni predpisi o prejemkih bivšega jugoslovanskega osebja države in drugih javnih in pomožnih ustanov, ki je bilo v službi v Ljubljanski pokrajini, a je kakor koli s službe odsotno, odreja:

Člen 1. S to naredbu se ob razveljavitvi vsake druge nje naprotujoče ali z njo ne združljive določbe urejajo prejemki, ki gredo od 1. aprila 1941-XIX dalje tistemu osebju, uslužbenemu ta dan pri civilnih oblastih države, pri občinah in drugih bivših jugoslovanskih ali kakor koli pod državno nadzorstvo postavljenih javnih in pomožnih ustanovah, kolikor so po svojem postavljanju imeli sedež na ozemlju, priključnem kraljevini s kr. ukazom z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, katero na dan 11. aprila 1941-XIX ni bilo v službi in službe ni zopet nastopilo, ali je bilo v službi na tem ozemlju oziroma je bilo zopet nastopilo, pa mu je prenehala ali mu še preneha.

Člen 2. Najvišji znesek morebitnih prejemkov, pripadajočih po veljajočih predpisih iz proračuna države, občin in drugih javnih in pomožnih ali kakor koli pod državno nadzorstvo postavljenih ustanov razvrščenemu osebju, ki od 11. aprila 1941-XIX dalje ni bilo v službi, za čas do 31. decembra 1941-XX nikakor ne sme presegati četrtine, za čas od 1. januarja do 30. aprila 1942-XX pa polovice temeljnih prejemkov, ki so jim šli na dan 11. aprila 1941-XIX za plačo, položajno doklado, redno in izredno osebnostno dragiškino doklado ali podobno doklado, izjemni rodbinski dragiškine doklade, vse druge posebne dodatke in časovno vojno doklado.

Kolikor ni določeno v naslednjih členih 3. in 4. drugače, ne grede tistim, ki so na dan 11. aprila 1941-XIX bili pod orožjem ali pa mobilizirani pri drugih ustanovah nego pri katerih so službovali, od tega dne nikaki prejemki nerazvrščenemu osebju za čas, ko ni bilo ali ni v službi.

Člen 3. Razvrščenemu in nerazvrščenemu osebju, ki je bilo na dan 11. aprila 1941-XIX pod orožjem ali je bilo mobilizirano pri drugih ustanovah nego pri katerih je službovalo ter padlo v vojno ujetništvo državnih ali zaveznikovih orožarjev, sil, grede o omejitvi po prvem odstavku prednjega člena do 30. aprila 1942-XX prejemki, določeni po bivših jugoslovanskih zakonih in pravilih, toda brez priboljškov, dovoljenih po dnevu italijanske zasedbe, ako je bil nameščenec ves čas nepriglasen vojni ujetnik in če ni prostovoljno, dasi bi se mu bilo mogoče povrniti na ozemlje kakor koli pod italijansko oblastjo, opustil ali prostovoljno opusti vrniti se v treh mesecih po osvoboditvi ali ko se mu je osvoboditve ponudila.

Če bi se bilo vojno ujetništvo prekinilo, grede prejemki po prvem odstavku do prve osvoboditve.

Člen 4. Prejemki po prednjem členu grede tudi razvrščenemu in nerazvrščenemu osebju, ki je odsotno s službe zaradi pohabljenja, ran ali bolezni, dojenjeh v vojni, in sicer za čas, ko mu pohabljenje, rane ali bolezni niso dopustile, da bi zopet nastopilo službo pa ne dalj ko do 30. aprila 1942-XX.

Člen 5. Od prejemkov, ki gredo osebju po prednjih členih 3. in 4., se vselej odtegne to, kar so povzročniki ali njegovi

rodbinski člani za isto časovno dobro prejeli od vojaških ali drugih ustanov.

Nič ne gre razvrščenemu in nerazvrščenemu osebju pod orožjem ali mobiliziranemu na dan 11. aprila 1941-XIX, za katere ni na nedvomnem način dognano, da so v vojni padli, bili pohabljeni, ranjeni ali v vojni oboleni ali bili vojni ujetniki.

Člen 6. Od dne 1. maja 1942-XX dalje lahko prizadeži uveljavljati svojo morebitno pravico do pokojninskih prejemkov, ki se začnejo odrediti po določbah bivšega jugoslovanskega zakona, toda brez vsiljenega poviška.

Člen 7. Ustavlja se izplačevanje kakršne koli vrste uradnikom in uslužbenecem države in drugih v členu 1. naštetih ustanov, ki so konfirirani, policijsko internirani ali zoper katere je uveden kazenski postopek zaradi obdolžitve političnega zločina ali so »prijeti« že nad trideset dni ali pa so že več ko pet dni odsotni s službe brez opravičenega vzroka.

Ustavitev velja od dne, ko se je začela odsotnost.

Člen 8. Ženi, če ni zakonito ločena po lastni krivdi, če je ni po nedolžnem otrokom razvrščenega nameščenca, za katere je nastopila kakršna izmed okolnosti iz prednjega člena, se začnejo izplačevati proti poznejši izravnavi in do dokončne odločitve disciplinske zadeve povzročnika ukrepa era tretjina zame plača, najmanj pa čistil 150 lir na mesec.

Enaki začasni prejemki se lahko odredijo, če je kaj posebnih okolnosti, z Visokemu komisariatu pridržano obrazloženo odločbo ženi, če ni po nedolžnem otrokom razvrščenega nameščenca, ki so se znašli v kateri izmed okolnosti po prednjem členu 7.

Člen 9. Potem ko se dokončno odloči o disciplinski stvari povzročnika ukrepa, se višina izplačil po prednjem členu z Visokemu komisariatu pridržano in re obrazloženo odločbo lahko zveša do polovice temeljnih prejemkov, nemu pripadajočih kot plača, položajno doklado, redno in izredno osebnostno dragiškino doklado in podobne doklade, izjemni rodbinski doklade, vse druge posebne dodatke in časovno vojno doklado.

Člen 10. Ženi povzročnika ukrepa ne gresta nikakršna dopolnilna ali poviška stalnih prejemkov kakršne koli vrste, ki jih morda dobiča ona sama posebej iz proračuna katere izmed ustanov iz člena 1, ta naredba, zaradi tega, ker je bil njen mož, odtrgan od rodbine ob nakupu katere izmed okolnosti, navedenih v členu 7.

Člen 11. Upokojenemu osebju ustanov iz člena 1. te naredbu, za katere bi nastopila kakršna izmed okolnosti iz člena 7, se z Visokemu komisariatu pridržanim re obrazložnim ukrepom do dokončne odločitve o disciplinski zadevi lahko ustavi izplačevanje pokojninskih prejemkov v celoti ali deloma.

Z ustavitvijo po prednjem odstavku se eventualno lahko zruši začasno izplačevanje preživetne ženi, če ni zakonito ločena po lastni krivdi, če je ni po povzročnikovo nedolžnem otrokom.

Člen 12. Osebe v službi, ne v službi ali upokojene, če so nastopile zanje okolnosti iz člena 7., kakor tudi opuščenec ali odstavljeno iz političnih vzrokov, so z brezprizivnim odlokom Visokega komisarja lahko izključili od vsakršne pravice do pokojnine ali drugih pokojninskih prejemkov, od prejemkov po tej naredbi kakor tudi od povračila prispevkov, vplačanih v pokojninski sklad za državne uradnike ali v podobne sklade, ustanovljene za nameščenec drugih ustanov, navedenih v členu 1. te naredbu.

Člen 13. Vse, kar bi oblastva izplačala več, nego je določeno v tej naredbi, se mora povrniti, kolikor pa je povračilo dajansko nemogoče ali se zaradi posebnega upoštevanja vrednih okolnosti z Visokemu komisariatu pridržanim ukrepom na predlog prizadelega oblastva odloči, se vsakakor poračuna pri morebitnih pokojninskih prejemkih.

Odločitev iz prednjega odstavka lahko odredi Visoki komisar za določene primere tudi s splošnim pravilom.

Člen 14. Osebu, katerega ta naredba in naredba z dne 31. avgusta 1942-XX št. 171 ne obsega, se določijo prejemki, tudi če bi se s tem spremenile morebitne veljajoče določbe, z Visokemu komisariatu pridržanim ukrepom posamez ali s splošnim pravilom za določene primere.

Člen 15. Nekvarno morebitni uporabi kazen kili in policijskih odredb sta za natančno in točno uporabo te naredbu disciplinsko in civilnopravno odgovorna predstojnik urada, pri katerem je bilo podrejeno osebe neposredno uslužbeno, preden je prenehala služba, in pa likvidacijski organ za plače ali pokojnino, vsakteri za njega zadevajoči del.

Člen 16. Ta naredba, s katero se razveljavljajo naredba z dne 24. junija 1942-XX št. 128 in vse druge nje naprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 14. novembra 1942-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Apel na človekoljubna srca

Osebe, ki je zaposleno z razdeljevanjem živilskih nakaznic, je dobilo od magistrata nalog, da naj spomni meščane o priki prihodnje izročitve živilskih nakaznic za mesec december, na sveto dolžnost človečanske vzajemnosti, ki nalaga premožnejšim, da obrnejo svoj pogled na manj imovite, ki v hladnem letnem času nimajo kaj oblačiti.

Plemenita pobuda za zbirko ponošenih oblač za siromašne, ki se vrši pod okriljem občinskega podpornega urada, bo naletela nedvomno na enodusno odobravanje meščanstva, ki bo nedvomno po svojih možnostih doprineslo k dobrodelnemu namenu. Magistrat trka na človekoljubno čustvo vanje meščanstva in je prepričan, da se bo slednje odzvalo s popolnim razumevanjem ter da bo pokazalo plemenitost do bednih nesrečnikov.

Darovalci so naprošeni, da izročajo svoje darove v poslovalnicah: Franciskanska ul. 6, Karunova 14 (Trnovo), Zibertova 27 (Šiška), Ob Ljubljani 29 (Moste) ali pa, da sporoče svoj naslov osrednjemu uradu v Pucinijski ul. št. 9.

50.000 lir za revne je poklenil Zavod za združništvo

Pokrajinski zavod za združništvo v Ljubljani je v želji, da podpre obirno podporo akcijo pokrajinskega urada za podporo pri Visokemu komisariatu tako v glavnem mestu, kakor v ostali pokrajini, poslal Visokemu komisariatu znesek 50.000 lir, ki so ga prostovoljno prispevali spodaj omenjeni zavodi:

Visoki komisar se je za prispevek zahvalil ter določil vsoto za podporo siromašnim družinam (zimski obleke).

Pripravevali so:	
Pokrajinski zavod za združništvo v Ljubljani	1500 lir
Združna zveza	5000 »
Zveza slovenskih zadrug	5010 »
Ljudska posojilnica	5000 »
Kmetijska posojilnica za ljubljansko okolico	5000 »
Zveza kmetijskih zadrug	5000 »
Kmetijska družba	5000 »
Vzajemna posojilnica	1500 »
Prva delavska zadruga	1500 »
Gospodarska zadruga za nakup in prodajo	1000 »
Zečnarska zadruga za ljubljansko pokrajino	4000 »
Splošna zadruga za nakup in prodajo	1000 »
Zadruga državnih nameščenecv	1000 »
Kmetijska zadruga za nakup in prodajo	1250 »
Zadruga za manufakture	1000 »
»Marad« osrednja zadruga za izvoz leca	500 »
Hranilni in posojilni konzorcijski državni uradniki	250 »
Kmetijska hranilnica in posojilnica	2500 »
Združna hranilnica	500 »
Združna posojilnica	500 »
Splošna posojilnica	250 »
Zadruga za nakup traktorjev v Ljubljanski pokrajini	1500 »
Zadruga poštnih nameščenecv	250 »
	50.000 lir

Darilo kneza Karla Adolfa Auerperga v Kočevju

V isti namen je poslal knez Karel Adolf Auerperg Visokemu komisariatu znesek 1000, k ga je Visoki komisar določil za podporo akciji v Kočevju

Novo občinske uprave v treh občinah

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je z ozirom na nujnost, da je treba razpustiti občinsko upravo Smihel - Stopiče in imenovati zrednega komisarja na temelju čl. 3. zakonske naredbu z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 odredil:

Čl. 1: Občinska uprava v Smihelu - Stopičah se razpušča.

Čl. 2: Za izrednega komisarja omenjene občine se imenuje dr. Stanko Švajgar, pok. Josipa.

Okrožni komisar v Novem mestu je poverjen z izvršitvijo te odredbe.

Čl. 1: Občinska uprava v Hotedršci se razpušča.

Čl. 2: Za izrednega komisarja omenjene občine se imenuje Rupnik Ivan.

Okrožni komisar v Logatcu je poverjen z izvršitvijo te odredbe.

Čl. 1: Občinska uprava na Rakeku se razpušča.

Čl. 2: Za izrednega komisarja omenjene občine se imenuje Mihevc Leopold.

Okrožni komisar v Logatcu je poverjen z izvršitvijo te odredbe.

Ljubljana, 23. novembra 1942-XXI.

Naročite se na romane Dobre knjige!

Postrežba z mlekom v gostinskih obratih

Smatrajoč za potrebno, da se uredi postrežba z mlekom v gostinskih obratih, kakor je urejena v drugih pokrajinskih kraljevine je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naslednje naredbu, ki je objavljena v »Službenem listu« št. 25. t. m.:

Začeti s 1. decembrom 1942-XXI se prebode v gostinskih obratih (vsevi mlekarne) prsta postrežba s kakršnokoli pičajo, ki bi vsebovala mleko (presno, kondenzirano, v prahu ali kakor koli konservirano). Izjemno je dovoljena postrežba s kapucncem v skodelicah za kavo, vendar količina mleka ne sme presegati polovice skupne količine pičaje. Kršitelji te narebe se kaznujejo po postopku iz naredbu z dne 26. januarja 1942-XX v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do 6 mesecev. Tudi se lahko odredi začasni ali predlagati trajni prevzem obrtne pravice.

Prodaja krav mlekaric

Kmetij ki oddelke Visokega Komisariata obvešča živinorejce, da bo v soboto, 28. t. m. v gostilni Rostohar - Karlovska most - od 8. do 12. ure in od 14. do 16. ure prodaja prvovrstnih plemenskih krav, dobrih mlekaric.

Iz Hrvatske

Razstava malih živali. V začetku decembra bo prirejena v Zagrebu razstava perutne in kuncve. Priredi jo Zadruga rejcev malih živali. Večina razstavljenih malih živali bo napredaj ali pa razdeljena med kmetovalce, da se povzdigne kakovost domačih pasem malih živali.

Občelnica ustanovitve ženske ustaške organizacije. Ženski odtsek ustaškega pokreta je praznoval te dni prvo občelnico svoje ustanovitve. V zvezi s tem je sprejel Poglavitnik dr. Pavelić večje odposlanstvo ženske ustaške organizacije. V kratkem nagovoru komisarske voditeljice ženske ustaške organizacije prof. Irene Javor je bila izražena volja hrvatske žene sodelovati pri organizaciji in izgraditvi nove Hrvatske. Poglavitnik se je v daljšem govoru zahvalil žensktvu za njegovo uspešno delo.

Skrb za vajuje. V Zagrebu zaseda že več dni odbor za ureditev položaja vajuje v nedolžnih delavcev. Pod predstvom šefa oddelka za socialno skrbstvo v notranjem ministru dr. Gašparja Malviča so se obravnavale zlasti naloge policijske posvetovalnice. Ta ustanova je poslovala doslej v okviru Trgovske zbornice, zdaj bo pa priključena glavni borzi dela. Gleda sprejemanje vajujev je bilo sklenjeno, da bodo morali biti v bodoče vsi prosilci zdravstveno in strokovno fiziološko preiskani. Poleg tega je bilo sklenjeno, da bodo zdravniki v bodoče vajuje in delavce zpod 18 let v določenih časovnih presledkih pregledovali.

Z Gorenjskega

Poroke v kranjskem okrožju. V kranjskem okrožju so se poročili zadnje dni krojaški mojster Anton Kušar iz Zabnice, s kmečko pomočnico Marijo Krišner iz Godešice; hlapec Janez Carman z dekle Margaret Bzant, oba iz Ziebov; pomožni delavec Ignaz Tavačar iz Podgore s hišno pomočnico Matildo Miklavčič iz Fužin; pomožni delavec Janez Bogataj z dekle Ano Malavasič, oba iz Fužin; sedlarski pomočnik Jože Pernel iz Preske s hišno pomočnico Rozalijo Pečnik iz Medvode; delavec A. Hafner s tovariško delavko Marijo Burger, oba iz Vaš; mesarski pomočnik Peter Gaser s tovariško delavko Marijo Bernhard, oba iz Stare Loke; uslužbenec državnih železnic Alojz Pair iz Bad Hofgastein z Josipino Franciško Ladihar iz Starega Dvora; tesarski pomočnik Ludvik Jereb iz Grada s kmetico Angelo Ster iz Torovega pri Smledniku; tesarski pomočnik Alojzij Bergant s kuharsko pomočnico Marijo Perkat oba iz Gorican ter vrtnar Gregor Lauter z dekle Ivanko Košar, oba iz Škofje Loke.

Vojaška zahvala gorenjskim ženam. Po zaključku marmeladne akcije, pri kateri so samo v radovljiškem okrožju žene skušale 3.000 kg marmelade za ranjene vojaške, je povabila voditeljica ženske organizacije Goritskega najpriredneje pomočnice vseh krajevskih skupin za obdarovanje ranjenecv prvič v Celovcu. Navdušeno so se žene odzvale povabilu in prispele s kovegi polnimi sladkarij, sadja in prihranjenih cigaret. V bolnici so bila razdeljena darila. Neki ranjeni vojak je pisal na gorenjske žene naslovljeno pismo, v katerem jim izraža globoko hvaležnost za njihov trud in pozornost.

Predavanje s skioptičnimi slikami. Jutri zvečer bo predaval v strankinem domu na Jesenicah deseterik Pittner o Afriki. Predavanje bodo spremljale barvaste skioptične slike, ki jih je posnel predavatelj sam. Pittner se je udeležil bojev Afrike.

Požar. V enostanovanjski hiši M. Wessel v Strazišču pri Kranju je nastal oči dan požar. Prihiteli so takoj gasilci, ki pa hiše niso mogli rešiti. Pač so pa spravili iz nje pohištvo in jestvine. Hiša je pogorela do tal. K sreči ni bilo vetra, sicer se bi požar razširil tudi na druge hiše. Šestčlanska družina je ostala brez strehe.

Rodbine s številnim potomstvom. V občini Smartno pod Smartno goro prebivajo večina kmetje, ki so svojo žrtev kmečko miselnost ohranili tudi tam, kjer so našli kot delavci skromni zaslužek. Zaposleni so v štirih industrijskih podjetjih: v tovarni čevljarstva potrebščin Seunig, v tekstilni tovarni »Stora«, v opekarni Cesen in v tovarni za klekanje čipk »Cite«. Skokraj vsi imajo številne družine. Izmed 750 parov in nobenega brez otrok. Povprečno imajo 4 otroke, nekateri pa tudi po 7 do 9. Učiteljsko zborovanje. V ljudski šoli v Domžalah so nedavno zborovali učitelji in učiteljice iz Kamnika. Okrožni upravitelj Helmut Praseh je govoril o potrebi vseskozi dostojnega zadržanja vsake nemške zaposlene moči. Po predavanju so imele učiteljice telovredne vaje, učitelji so pa obravnavali razna šolska vprašanja. Končno so si zborovalci ogledali še nedograjeno tovarno za izdelovanje šahov Šiz & Komp. V Litiji so tudi zborovali oni dan učitelji in učiteljice. Zbrali so se v meščanski šoli. Tudi tam se je oglašil k besedi okrožni upravitelj Praseh, ki je dal zbranemu učiteljsktvu smernice za nadaljno delo.

Napredek Kamnika in Kamniške Bistrice. Pod spretnim vodstvom deželnega svetnika dr. Doujaka in njegovih sodelavcev je bil zasnovan načrt gradnje stanovanjskih hiš v Kamniku. V kratkem bo dograjenih 12 velikih hiš. Veliko moderno šolsko poslopje s stanovanjskimi hišami za učitelje, športska igrišča, kopalnice in drevenode naprave so že gotove, odnosno se še grade, tako da bo za loščeno vsem potrebam Kamnika kot važnega tujskega prometnega kraja. V istem letnem proračunu so določena tudi potrebna denarna sredstva za asfaltiranje, kanalizacijo in zboljšanje vodovoda. Kamnik je spoznal svoje naloge kot okrožno mesto in razvijati se je začel proti severu, da bi ne oviral na jugu poljedelstva. Kamniška Bistrica je bila združena z mestom v upravno skupnost. Tako šteje zdaj Kamnik okrog 8.000 prebivalcev. Te dni je izročil dosedanj kamniški župan Scheuchl županske posle novemu županu pl. Reehbach.

Razvoj šolstva na Gorenjskem. Nemška civilna uprava na Gorenjskem posveča veliko pozornost razvoju in preusmeritvi šolstva. Vsa šolska poslopja so bila, v kolikor je bilo to potrebno, popravljena, fasade obnovljene in šole so dobile večinoma novo opremo. V Kamniku je bila ustanovljena 15razredna ljudska šola, Poleg dvoran, telovadnice, prh, centralne kurjave, risalnice, šolskih sob, šolske kuhinje jedilnice, temnice in sob za učila ima šola tudi centralno radijsko napravo, športsno igrišče, poskusni vrt, in dve moderni stanovanjski hiši za učiteljske v svo opremo. V Domžalah bo v kratkem dograjena 12-razredna meščanska šola s telovadnico, centralno radijsko napravo, glasbeno sobo in učilnicami. Tudi Komenla dobi 12-razredno šolo.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 27. novembra: Virgilij DANASJE PRIREDITVE
Kino Matice: Dve sroti
Kino Sloga: Razprava za zaprtimi vrati
Kino Union: Mačeha
Razstava štirih mladih v Jakopičevem paviljonu, odprta od 10. do 17.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Mr. Deu-Klanjšček Dia. Cesta Arle Rea 4 in Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Iz pokrajine Trieste

Novi dekan gospodarsko trgovinske fakultete. Za dekana gospodarsko trgovinske fakultete na triestinski univerzi je bil potrjen prof. Jurij Roletto. Novi dekan, ki je odličien gospodarski strokovnjak, je eden izmed znanstvenih stebrov triestinske univerze. Je član Nacionalnega sveta za raziskovanje, izrednec ministrstva Italijanske Afrike za pristaniško pomorske zadeve, ustanovitelj ter direktor jugovzhodnega evropskega zavoda, direktor revije »Geopolitica«, častni član raznih evropskih znanstvenih ustanov.

Cecilij koncert na trgu Unità. V proslavo vs. Cecilije je bil v redelo na trgu Unità v Triestu koncert godbe pete legije železniške milice, ki je izvajala skladbe E. Sabatinija, G. Rossinija, G. Verdia, G. Puccinija ter Leoncavalla.

Prefekt posetil muzej Revoltella. V nedeljo si je ogledal na novo odprtveni znameniti triestinski muzej prefekt Ekske. Tamburini. Sprejeli so ga pri vohodu v mu

Proti Ježku in tovarišem bo izrečena sodba danes

Zanimanje za razpravo je vedno večje — Glavne obtožnice čaka stroga kazen

Ljubljana, 27. novembra. Razprava proti drzni tatini štirinajst letni detelji se je nadaljevala včeraj ob 10. in dosegla višek v govoru državnega tožilca in branilcev. Že pred napovedano uro so jetniški pazniki pripeljali Ježka, Rusa, Tomšča, Papeža in Z. vključene v dvorano. Klopki za poslušalce so se naglo polnile. Razpravi je prisostvovala najbolj peštrava publika, ki je pazljivo spremljala vsak detail procesa.

Kakor smo že včeraj navedli, obsega obtožnica prav za prav dve popolnoma loženi skupini obtožencev. Ker so bili nekateri zločinci je od prve ostal na zatožni klopi Ježek sam. Drugi tvorijo ostali štirje, in to zopet z omejitvijo, da četrti ni imel drugega deleža, klor si je hotel — po obtožnici — prisvojiti nekaj plena, ki so ga nakradili Rus, Papež in Tomšič v gostilni K. Med tatvinami in vplomi Ježka ter med kaznivimi dejanji ostalih ni nobene druge zveze, kakor nek manjši delikt razprodajanja ukradenega blaga, ki sta ga za zadržala skupno Ježek in Papež. Ježek je delal samostojno ter pri svojih tatvinah ni imel pomočnikov. Rus, Papež in Tomšič pa so, če verjamemo njihovega zagovornu, delali najprej vsak zase, kasneje pa so se z odsotnim Molnarjem zmenili za sodelovanje.

Zanimivo je, kako kvalificira obtožnica dejanja glavnih obtožencev. Ježek je zategel zločin (tatvina in vplomov) po § 314, 315 in 316, zločinov napravljanja južnih listin po § 218 in 6 prestopkov prevare, utaje, zoper državno oblast po § 334, 318, 127 k. in čl. 6 naredb Visokega komisarija z dne 8. nov. in 15. julija lani Rus je obtožen štirih zločinov po § 314 in 316 ter prestopka prikrivanja po § 333-III, Papež treh zločinov po § 314 in 316 ter prestopka prikrivanja po § 333-II, Tomšič pa štirih zločinov po § 314, 316 in 317 k. Včeraj je državni tožilec v zvezi z ugotovitvami na procesu nekatera dejanja preklasificiral.

V začetku včerajšnje razprave sta bila zaslišana še priča Ivana Strukljeva in izvedenec krojaške stroke krojaški mojster Adalbert Pučnik. Sio je za črno obleko, ki so jo našli pri Rusu ob aretaciji. Obleka je bila ukradena obnemem z drugimi stvarmi Maksu Babiču in je bil Rus obtožen tatvine. Rus pa je dejanje ves čas zanikal in edino obleko je govorila proti njemu. Trdil je, da jo je kupil od nekega Franca Zingerja, ker jo je potreboval zase. Dal jo je tudi popraviti in je bil v tej smeri zaslišani tudi Ludvik Suster, ki naj bi popravilo opravil. Ker so bile njegove izpovedi zelo nesigurne in se priča ni spo-

m njala natančno kaj in kako je popravljala, je senat sklenil, da zasliši še izvedenca. Prave jasnosti pa niti Strukljeva niti izvedenec nista prinesla. Nekaj navedb obtoženca Rusa sta potrdila, druge pa zanikala.

Rus se je zato večkrat razburil in hotel dokazovati svojo nedolžnost v tem primeru. Ker je dalj časa živel v tujini, govori zelo slabo slovensko:

Njen moč (namreč prče Strukljeve) in Singer smo bili u sobsa. Jas sem rekel, da bom obleka kupil sa 450 lir. Jas običa nisem imal, jas sem rabil obleka. Jas sem dall obleka čistil, jas sem imal hlače en mesec. Suster je popravil obleka, samo od fasona. Sdaj nemam niti suknja. Vse so uzet. Mn se nič ne verjame.

Po končanem zaslišanju je predsednik ugotovil na podlagi izpolnjenega kazenskega lista, da ima obtoženec Papež za seboj še dve kazni po 316, to je dve kazni za vplome tatvine. Državni tožilec je nato izjavil, da spremeni kvalifikacijo in zahteva kaznovanje po 317 k. (najmanj pet let robije).

O 10.45 je predsednik dal besedo državnemu tožilcu Branku Goslarju za končni predlog. V polurnem govoru je ta najprej ugotovil utemeljenost tistih točk obtožnice, kjer je podano priznanje obtožencev. Nato se je podrobno bavil z izpovedmi prič in drugimi indici, ki govore za to, da so obtoženci zagrešili tudi tista dejanja, ki jih zanikajo. Glede Ježka je državni tožilec predlagal za štirje vplome, ki jih ne priznava, za katere pa je dokazano, da je prodajal pri njih ukradenega blaga, subsidiarno kaznovanje po 333-IV, to se pravi, da se je bavil obrtoma s prodajo ukradenih predmetov, za kar je zagrožena kazen do 10 let robije. Pri ostalih treh Rusu, Papežu in Tomšiču je podprtal drznost njihovih tatvinskih podvigov, ogromno škodo in da gre pri prvih dveh za kvalificirani povratek.

Branilci so imeli v tem procesu zelo težavno stališče. Ne toliko morda zaradi obtoženih dejanj in obnašanja obtožencev, kolikor zaradi njihovih predkazni. Vsi so se, čeprav so branili ex offio, zelo potrudili, najbolj pa dr. Subc, ki je branil Antona Z. Njihovi obrambni govori so se omejevali na podrtavanje tistih momentov iz dokaznega postopanja, ki so obtožence razporejeni, zlasti pri dejanjih, ki so jih zanikali.

Razprava se je končala ob 12.30, narkar je predsednik po kratkem posvetovanju senata razglasil, da bo sodba izrečena danes ob 11.30. Vse kaže, da čaka obtožence huda večletna kazen.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih v kinu Matici in Unioni: ob 1/2 18. ur: v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v kinu Unioh ob 10.30, v kinu Matici in Slogi ob 10. v vseh treh ob 1/2 14. 1/2 16. in 1/2 18. urj

KINO UNION TELEF. 22-21
Slučaj reši lepo ubogo deklo pred nesrečnim, vsiljenim zakonom

Mačeha
V glavnih vlogah: Jean Parker, Marjorie Main i. t. d.

KINO MATICA TELEF. 22-41
Delo najvišje kvalitete! Boj strasti in kreposti

Dve sirsiti
Pariško podzemlje 18. stoletja! Alida Valli, Maria Denis, R. Villa

KINO SLOGA TELEF. 27-39
Film globoke vsebine, podan po dveh najboljših umetnikih Maria de Tassady in Antal Páger-ju je

Razprava za zaprtimi vratmi

sta bili izžrebani dve nagradi po 100.000 lir za štev. 1.219.062 in 1.781.880. Stiri nagrade po 50.000 lir za štev. 1.265.035; 1.696.731; 1.924.733 ter 1.976.246.

Svet kmetijskih gospodinj. Agencija »Agite« poroča: Strankin tajnik je odredil na predlog fašistične konfederacije poljedelskih delavcev, da je zastopnik poljskih delavcev v pokrajinskem svetu kmetijskih gospodinj obnemem tajnik sveta samega. Tajnik sveta kmetijskih gospodinj bo imel nalogo, da skrbi v sporazumu z zaupnico ženskih fašistev in tajnic selekcije kmetijskih gospodinj za čim hitrejšo izvedbo storitvenih sklepov. Zlasti pa bo njegova skrb, da dela na poglabitvi stikov med organizacijo poljskih delavcev ter kmetijskih gospodinj in sicer predvsem na področju tehnične pomoči. Konfederacija poljskih delavcev je povabila dirigente pokrajinskih zvez, da poskrbijo za čim bolj vneto delovanje organizacij kmetijskih gospodinj.

Obdelovanje pešene zemlje. V dopolnitvi že izdanih navodil je povabil ministarstvo poljedelstva in gozdarstva, da se pripravi na predložitve inšpektoratu obahh pokrajin, da navežejo stike s pristojnimi poletstvi z namenom, da se sproži potrebne konkretne pobude za čim hitrejši razvoj in čim primernejše izkoriščenje peščenih področij, zlasti z ozirom na gojitve rastlinstva, ki uspeva na pešeni zemlji. Prometno ministrstvo je še obvestilo pristojna poletstva o tem, da posvetijo svojo pozornost obmorskim kromskim posevkom, ki bi prišla v poštev za vrtno obdelovanje. Po vrtem na dani je pomen teh peščenih področij, ki lahko pomagajo v današnjem času za povečanje poljske in vrtno proizvodnje.

Hydroelektrično izkoriščanje Tibere. Agencija »Agite« poroča: N podlagi sklepov, ki jih je storila posebna komisija, imenovana po ministru javnih del za pročiščenje sestavne, regulacijske ureditve Tibere, bo omogočalo izkoriščanje vodnih sil omenjene reke proizvodnjo električne energije v iznosu ene milijarde konjskih sil. Pomembna hidroelektrična dela bosta izvršili družbi »Terni« in »Forze idrauliche del Tevere«.

Angorska volna v avtoritarni tekstilni stroki. Pomemben doprinos k avtoritarni pri proizvodnji tekstilnih izdelkov nudi proizvodnja angorske volne, ki se pridobiva z vzrejo angorskih kuncev. Število angorskih kuncev v Italiji je naraslo na 100.000, proizvodnja volne pa je s tem narasla, kakor poroča gospodarski dopolnilni vestnik agencije »Agite«, na več ko 30.000 kg. Ta sijajni razvoj pri vzreji angorskih kuncev je bil olajšan sprčo okoliščine, da ni prehrana angorskih kuncev mnogo različna od one navadnih kuncev. Pri angorskem kuncu je potrebna še večja skrajnost, razen tega tudi periodično česanje volne. Vsake tri mesece je treba angorskim kuncem volno postrčiti in sicer tedaj, ko doseže dolžino sedmih centimetrov. Redno česanje je potrebno vsak drugi ali vsak tretji dan.

IZ LJUBLJANE

—lj Pravi zimski mraz. Čeprav še ni anega, je začel ob jutrih pritiskati že pravi zimski mraz. Doslej se še nisimo dovolj dobro navadili mraza, in čeprav bi morali bit utrjeni od pretekli zime, ras ob jutrih precej zebe. Tako se nam je zdelo tudi davi peklenjsko mrzlo. V resnici je bilo za november davi res že zelo mrzlo in celo srednje mesta, kjer je navadno po nekaj stopinj topleje kakor zunaj na odprtem, je znašala temperatura -7,20; bilo je za dva stopinji hladnejše kakor včeraj. Včeraj popoldne se nam je za zavetij zdelo še celo toplo. Sonce je res prijetno grelo in maksimalna temperatura je dosegla 5°. Zračni tlak je včeraj popustil, a kaže, da bo ostalo še jasno in morda se bo mraz še stopnjeval.

—lj Nov grob. Včeraj zjutraj je po daljši bolezni umrla gospa Franciška Strekelj, roj. Marekno. Dobro ženo in skrbno mater bočo domači težko pogrešali. Zadojajo pot bo nastopila jutri, v soboto ob pol 15. uri iz kapelice Sv. Franciška na Zalah k Sv. Križu. Naj ji bo po trudopolnem življenju lahak počitek. Zaljubljenim pa izrekamo iskreno sožalje!

—lj Umrla je gospa Alojzija Cibbe roj. Kramaršič, soproga Ivana Cibbe, višjega svetnika v pokouju. Na zadnji poti jo bo mo spremil danes ob 16. uri popoldne iz kapelice sv. Janeza na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji bo zemljica lahka! Svojem izrekamo naše iskreno sožalje.

—lj Gospodinja Lovšin toči originalna sortirana vina gombellara, passito belo amabile, passito rudeče, walpolice originalno rudeče.

—lj Čistilno kopalnice v Zavodu za socialno zavarovanje na Miklošičevi cesti št. 20 je zopet odprto in sicer: ob petkih in sobotah ves dan ob 8. do 18.30 ure, ob nedeljah pa le dopoldne ob 8. do 12. ure. Parna kopalnica je odprta: ob petkih popoldne ob 14. do 18. ure samo za ženske in ob sobotah dopoldne ob 8. do 12. ure, popoldne ob 14. do 18. ure pa samo za moške.

— Oseba življake stroke. Za večkrat je mestni fizikar povabil vse osebe, zaposlene v življaki stroki na strogo predpisani zdravniški pregled v Mestni dom. Dosedanji odziv pa n.hakor ne kaže pravega umevanja za to po zakonu odredeno zahtevo javnega zdravstva. Ves ta teden je do locen za pregled vsa o ebja, torej vseh uslužbencev in tudi go podarjev specializiranih trgovin in mlekar, drugi teden pa mora priti k zdravniškemu pregledu vse osebe, torej tudi vsi gospodarski gostilničarji, pekarni, slaščičarni, vse predelavalke in prodajalce sadja in zelenjave ter vse osebe drugih obratovalnic z živili. Pregled se vsak dan prične ob 8. in traja do 10. ure. Po končanem pregledu mora me tni fizikar napraviti strogo kontrolo ter od vseh, ki so prišli zamudili, zahtevati: poznejši zdravniški pregled, ki pa ne bo brezplačen, poleg tega bo pa še vsak zamudnik po zakonu kaznovan.

— Običajne nakaznice za novoporočence in novorojenčce deli oblačilni odelci mestnega preskrbovalnega urada na Ambrozevem trgu št. 7 v I. nadstropju. Tiskovine za prošnjo, ki ji je treba priložiti potrebna potrdila, se dobe pri tem uralu vsak dan med uradnimi urami.

— Citateljem »Tine« voder priporočamo meštanski roman »Obraz v zrcalu«, ki ga je napisala Mira Fucova. Obe knjigi se dobta v knjižarni Tiskovne zadruge, Se lenburgova ulica 3.

— Mali gospodar — žegaza obveščata naročnike zimske krme, da takoj dvignejo krompir in seno v pisarni na Gallovem nabrežju 33.

Sportni pregled

—Hrvatij naj bi nastopili v Stockholmu. Ko se ješvedska nogometna reprezentanca mudila v Švici, je Hrvaška nogometna zveza stopila z njo v stike in jo povabila na gostovanje v Zagreb. Hrvatji so želeli, da Švedski nastopijo v Zagrebu to nedeljo. Vodištv švedskega predstavnštva pa je odgovorilo, da sicer pristaja na gostovanje v Zagrebu, vendar šele potem, ko bodo pomladi Hrvatji najprej gostovali v Stockholmu. Kaže, da bo do sporazuma prišlo.

— Najboljši metalec kladiva. Pri vseh mednarodnih nastopih nemških lahkoatletov, v vseh pregledih mednarodne lahkoatletike smo že par let navajali, da čitamo na prvem mestu v skupini najboljših metalec kladiva ime Storeha. Letos ga na primer tablica najboljših evropske desetorice navaja na prvem mestu z 57,80. In vendar Storeh ni najboljši. Tekmeča, ki ga prekaša ima celo v Evropi. Je to mladlec Irec Healion, ki je vrgei kladivo 58,65! To je samo 35 cm slabše od Blaskovega svetovnega rekorda.

Obisk pri evropskih desetbojcih. Desetboj je lahkoatletski tekmovalni sostav, ki spada glede na velike zahteve, med najtežje. Malo je na svetu tako vsestransko izvrstnih lahkoatletov, da bi mogli računati na rekordne rezultate. Vendar ugotavljajo lahkoatletski strokovnjaki, da je letos evropski desetboj zelo napredoval v primeri z lanskim letom. Lani je bil prvi med desetorico najboljših evropskih desetbojcev Müller z 6296 točkami. Ta rezultat bi letos komaj zadostoval za 10. mesto. Letos vodi Nemec Schmidt s 7280 točkami. Sledita mu Švicar Anet s 7078 in Danec Thomsen s 7005 točkami. S precejšnjim presledkom je na četrtem mestu Italijan Paolone, ki je dosegel 6624 točk.

— Najboljši oeski klub je Hajduk. Tako vsaj trdijo sedaj po rezultatu nogometne tekme med obema osješkima rivaloma Hajdukom in Gradjanskim. Tekma je bila že prejnjio nedeljo in je Hajduk premagal Gradjanski 3:2.

— Švicarske prvenstvo. V nedeljo je edino Šervette zmagal kot gost. Premagal je Curih 5:2. Ostale tekme so se končale takole: Grenchen-Grasshoppers 0:0, Lausanne-Cantonal 2:0, Lugano-Young Boys 2:0, Luzern-Sankt Gallen 2:0, Nordstern-Basel 0:0, Young Fellows-Bienna 1:0.

— Sabljaski troboj v Budimpešti. Od petka naprej je bila v Budimpešti velika mednarodna sabljaska prireditve. Udeležili so se je Italijani, Nemci in Madžari. Prvi dan so tekmovali v fletetu. Kot moštvo je Italija premagala Nemčijo 13:3 in Madžarsko 9:2. Madžari so premagali Nemce 10:6. V tekmovalju poedincev je zmagal Italijan Marzi pred svojim sonarodnjakom Verrattjem in Madžarom Hatzeghjem. Po prvem dnevu je vodila Italija z 8 točkami pred Madžarsko s 3 in Nemčijo z 1 točko. Drugi dan je bil na sporedu meč. Nemčija je premagala Madžarsko 10:5. Italija Madžarsko 8:2. Med poedince je bil zmagovalac Madžar Rerrich pred Italijanom Mangiarottijem in Battaglio. Ocena po drugem dnevu: 1. Italija 14 točk, 2. Madžarska 7 in 3. Nemčija 3 točke. V nedeljo je bil turnir zaključen s tekmovaljem v sabljanju. V tej disciplini je zmagala Madžarska, ki je premagala Italijo in Nemčijo. Med poedince je zmagal Madžar Kovacs. Sledita mu Madžar Raichsanyi in Italijan Gaudini. Zaključno stanje točk je: 1. Italija 17, 2. Madžarska 15 in 3. Nemčija 4 točke.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 27. novembra: zaprto (generalka)
Sobota, 28. novembra: ob 16.30: Ples v Trnovem. Krstna predstava. Red Premier-ski

Nedelja, 29. novembra: ob 10.30: Prince-ska in pastirček. Mladinska predstava. Zelo znizane cene od 10 lir navzdol. Ob 16.: Ples v Trnovem. Izven. Cene od 18 lir navzdol

Ponedeljek, 30. novembra: zaprto
Krstna predstava izvirne slovenske igre, ki jo je napisal Cvetko Golar, bo v soboto 28. t. m. Delo je burka in ima tri dejanja. Naslov je »Ples v Trnovem«. Dejanje poteka dobo iz življenja žentive željnega vdovca in njegove konflikte s tremi nevestami. Prvo in tretje dejanje se godita na njegovem domu, drugo v gostilni v Trnovem. Glavno moško vlogo bo igral Ivan Cesar. Režiser: Milan Skrbnjšek.

OPERA

Petek, 27. novembra: ob 15.: Travizta. Izven. Znizane cene od 18 lir navzdol
Sobota, 28. novembra: ob 16.: Glepa mlk. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol
Nedelja, 29. novembra: ob 15.: Travizta. Izven. Cene od 24 lir navzdol
Ponedeljek, 30. novembra: zaprto

Danes ob 15. »Travizta« po znanih cenah od 18 lir navzdol. Zasedba partij: Violetta — Ribčeva, Flora Poličeva, Anina — Polajnjarjeva, Alfred — Čuden, Germon — Janko, Gaston — B. Sancel, Deuphol — Anžlovat, Obigny — Dolničar, Grenvil — T. Petrovič, K. g. Sluga — Gregorin, D. T. Petrovič, D. Zebre, režija in scena C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: ing. P. Golovin.

Prva repriza Debelčeve opere »Slepa mlak« bo v soboto v premieri zasedbi partij.

Dodatne živilske nakazilice za delavce

Mestni preskrbovalni urad obvešča delavce, zaposlene pri težkem in najtežjem delu, da jim je desej dostavil dodatne nakazilice za kruh, riž in testenine, da jim jih za mesec december in nadalje ne bo več dostavljal na dom, pač jih bodo pa dobivali pri svojih delodajalcih.

Obnem mestni preskrbovalni urad poziva delodajalce, ki zaposlujejo delavce pri težkem in najtežjem delu, naj prijavijo upravljence posebej iz ljubljanske občine, posebej pa iz drugih občin na posebnih prijavah, ki jih po 28. t. m. dobe v veliki dvorani v I. nadstropju Mestnega doma.

Vse prizadete delavce za redaj pozivamo, da takoj obveste svoje delodajalce o novem načinu razdeljevanja dodatnih živilskih nakazilic, ki bo rok za vlaganje prijav semo od 1. do 5. vsakega meseca. Do 5. v mesecu prijavljajo delavci bodi dobili celo dodatno nakaznico, medtem ko bodo od 5. do 20. v mesecu naznanjeni dobili samo odrezke od dva prijave dalje. Od 21. do zadnjega v mesecu pa mestni preskrbovalni urad prijav spleh ne bo sprejemal.

Delodajalce pa mestni preskrbovalni urad opozarja, naj svojim težkim in najtežjim delavcem ne izroča več raznih pritrilov o zaposlitvi, ker takih pritrilov ne bo več upošteval pri delitvi dodatnih nakazilic za težke in najtežje delavce.

Hkrati opozarjamo vse ose, ki nepravilčno dobivajo dodatne živilske nakazilice za ročne delavce, ker sami ved ne opravljajo ročnega dela, ali jih pa še iz katkega drugega razloga nepravilčno dobivajo, naj vrnejo dodatno nakaznico ter se s tem izognejo posledicam, ki jih dolga naredba Visokega Komariata št. 78 z dne 23. IV. 1942/XX člen 27.

Posek gozdv v obrambnem okolišju Ljubljane in Novega mesta ter vzdolž določenih cest

Smatrajoc za potrebno, da se raztegne obveznost poseka gozdnih pasov tudi ob drugih cestah pokrajine, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoje navedbe z dne 8. V., 6. VI. in 10. VI. 1942-XX izdal naslednje naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 25. t. m. in je na ta dan stopila v veljavo.

Obveznost poseka, odredena z naredbami z dne 8. V., 6. VI. in 10. VI. 1942-XX se razširja na naslednje pasove na obeh straneh vae proge: 1) vzdolž ceste Kočevje — Cvišarji — Onek — Koprivnik — Nemška loka; 2) ceste Rajndol — Brezovica — Nemška loka — Miklarji — Dobliče — Kanjarica; 3) ceste Soteska — Podturn; 4) ceste Novo mesto — St. Jernej — Kostanjevica; 5) ceste Grosuplje — Mlačevo — Slivnica — Račna — Zdrasica vas — Videm — Kampilje — Zvirče — Hinja — Smuka; 6) ceste Mlačevo — Krka — Zagradec — Poljane — Žužemberk — Dvor — Soteska; 7) ceste Žužemberk — Dobrič — Kal — Mirna peč; 8) ceste Velika Loka — Catež; 9) ceste Velika Loka — Račje selo — Brezovica in 10) ceste Dobropolje, postaja — Ponike — Račica — Rob.

Nadalje se razširja obveznost poseka na obrambni okoliš okrog Novega mesta in Ljubljane v pasu 100 m zunaj žicne mreže. Vzdolž železnice Ljubljana — Metlika se mra posek raztezati na obeh straneh proge.

Za posek pasov iz prednjega člena veljajo nespremenjene določbe naredbe z dne 8. maja 1942-XX, prav tako kazni iz te naredbe za kršitelje. (Po čl. 3. omenjene naredbe se nalaga obveznost poseka lastnikom in posestnikom drevoja ali njih zakonitim zastopnikom, ki morajo začeti sekati v desetih dneh od dne, ko stopi na redba v veljavo, v 60 dneh pa se mora posek dokončati in se mora z vse poseke pospraviti posekani les.)

Radio Ljubljana

SOBOTA, 28. NOVEMBRA 1942-XXI
7.30 Pisana glasba. 8. Napoved časa — Poročila v italijanski. 12.20 Plošče. 12.30 Poročila v slovenski. 12.45 Lahka glasba. 13. Napoved časa — Poročila v italijanski. 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.25 Lepe pesmi od čeraj in danes — Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 14. Poročila v italijanski. 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — Opera na glasbo. 15. Poročila v slovenski. 15.15 Pokrajinski vestnik. 17.15 Antično glasbo za orke izvaja P. Aleassand. Santini. 17.55 Gospodinjstvo predavanje v slovenski. 19.30 Poročila v slovenski. 19.45 Duet harmonik Golob-Adamčič. 20. Napoved časa — Poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.45 Lirična prireditve družbe »IAR«. Giordano: Siberija — opera v treh dejanjih — V odmorih: Predavanje v slovenski. 22.45 Poročila v italijanski.

PROFESORJEVA HVALEZNOST
Profesor svoji kuharici: — Neža, zvesto in počeno ste mi služili trideset let. Nagraditi vas hočem. Vase ime bom dal novemu mikrobu, ki sem ga odkril.

Mali oglasi

GOSPODJE POZOR!
Klobučarna »PAJK« vam strokovnjaško obliči, preoblikuje in prebarva klobuke vseh vrst po nizkih cenah. Lastna delavnica — Se priporoča — Rudolf Paik, Sv. Petra cesta 38.

Inserirajte

Ljubljana — ljubljena ali kronana

Kako so jezikoslovci pojasnjevali ime Ljubljana včasih — Pravi izvor imena

Ljubljana 26. novembra. Naše mesto ima lepo ime. Tujci, ki ga prvič slišijo, se zdi celo sladko in poezijno. Kakor nam je pri srcu tudi njeno ime in izgovarjamo ter pišemo ga z ljubeznijo. Zato bi pa tudi raje pritrili jezikoslovcem, ki so v njem odkrili, da izhaja iz tako blago zvenee besede kakor je »ljubljena«. Iz česa prav za prav izvira ime Ljubljana? Najbrž se je to vprašal že marsikateri Ljubljančan, a nekateri tuje so dognali, ne da bi dolgo raziskovali skrivnosti našega jezika, da pomeni Ljubljana toliko kakor ljubljena. Vprašamo se danes, kaj pravijo jezikoslovci o tem imenu, da se ne bomo zadovoljili s katero koli razlago.

Prvi je bil Metelko

Prvi med jezikoslovcem, ki so pojasnjevali izvor imena Ljubljana, je bil Metelko. V svoji slovnici »Lehrgebäude der slowenischen Sprache«, ki je izšla že l. 1825, je pojasnjeval, da je ime Ljubljana izšlo neposredno iz »Ljubljane«. To je dokazoval s tem, da italijanska spreminja latinske besede kakor iz clavis nastane chiave. Vprašal se je, od kod izvira Laubach in odgovoril, da iz lau in bach nedvomno ne. Končno ač (—ah) kaže v slovenscini ženski spol množine. Laub pomeni debelski zlog »lub« (ljub), češ nemški jezik spreminja pogosto naš u v au, n. pr.: Jauch — Jug. Razen tega Nemec spreminja mestnik slovenskega imena v imenovalnih nemškega, n. pr. Selach (v Selach). To je menda nastalo tako, ker Slovinci odgovarjajo na vprašanje kje z mestnikom, n. pr.: Kje si doma? — V Selach, Cerkijah. — Nekdaj je pa bil v slovenscini v rabi mestnik brez predloga, torej brez v in na. Na vprašanje, kje si doma, je prebivalec kraja, ki se je imenoval Ljube, odgovoril Ljubah (brez predloga v). Tako bi naj iz imena Ljube nastal Laubach. — Prebivalec v Ljubah se je imenoval Ljubljani, kakor se imenuje prebivalec Doba Debljan. Metelko je tudi primerjal storočje imena Aemona z amare ljubiti in z amoenus — ljub, ljub. Potemtakem bi bilo ime Ljubljana samo prevedeno iz Emone.

Ljubljana — kronana

Ni manj ni zanimiva razlaga, da pomeni ime Ljubljana ali prav za prav Loblana — kronana. Približno pred 100 leti, 1843, je izšel v »Novicah« oglas, da dr. Orel v Loblani poleg cesarskega gradna kupuje sviloprejski pridelek in prodaja travna semena ter razna zelišča. Pisava »Loblana« ni bila tiskovna napaka. Pozneje so v »Novicah« upravičevali to pisavo približno tako: Nekateri trdijo, da je bila Emone, največje in najlepše mesto Ilirije (stare domovine Ilirij), slovenskim priseljencem najbolj všeč — najbolj ljub in so je zaradi tega krstili v Ljube ter so rekli »Ljubane« (nem. Laubach). Drugi pa pravijo, da so Slovinci, ko so prišli v ta kraj ter zagledali grad, mesto začeli imenovati po tej kroni — Lob. Ta beseda nemore pomeni čelo, krona. Mesto pod kremo so pa imenovali Loblana, to se pravi kronana. Zato je pravilna pisava Loblana in ne Ljubljana. — Tako je upravičeval dr. Orel pisavo »Loblana«. Dr. Bielweis, urednik »Novic«, ni soglašal s pisavico in izrazil je željo, naj bi »Novice« o tej zadevi ne razpravljale, češ, ne želimo prepir, kar se tiče jezika ali pisave. Kljub temu je čez 9 let sam načel to vprašanje. Pisal je približno tako: Prebivalci krajske dežele, ki so v starodavnih časih dali imena našim mestom, trgov in vasem, so bili Slovinci. Ko so se naselili na kraju sedanje Ljubljane, so imenovali tuji kraj. Prvotno ime so pa pisali popačili, ker so iz Loblana izklovali Ljubljana. Besede Ljubljana med narodom nikdar ne slišimo, temveč po večini je Loblana ali Loblana in celo Ibljana. Laubach ne izvira od Ljubah v pomenu ljub (prijeten, amoenus), ker je koren te besede drug, kar je razloženo v Jarnikovi knjigi »Versuch eines Etymologisches«: »Ljub, die Sterne, Front, Rundung, Vorderseite... Loblana, Laubach in der Fronte erbaut.« Ker je Ljubljana res okrog Gradu zidana, da dela krivino. »Front, Rundung«, se ujema njezno ime povsem s staroslovenskim korenom lb.

Miklošič o izvoru imena Ljubljana

O imenu Ljubljana je razpravljali tudi sloviti jezikoslovci Miklošič, in sicer leta 1859. Italijansko obliko imena si je razlagal kakor Metelko, ker po glasovnih pravilih romanske bi prehajala v bi (biatrar, blandire, blatta, blaso) in ker je v slovanski vrstjanje la za ustniki mlaše — kakor je trdil Miklošič — bi ne bilo nemogoče, da bi italijanska ohranila in dru-

gem zlogu prvotno obliko Miklošič je ugovarjal zoper obliko Ljube (imenovalnik množine), češ da je malo verjetno, da bi imel tisti kraj dve slovenski imeni in da se da mestnik Lubach razložiti drugače. Ugovarjal je tudi proti korenu »lub« v pomenu »amatus«, carus, dulcis, ki ga najdemo v besedah ljubezen in ljubiti. Končna — jan se po pravilu pritika le na takšne osnove, ki že same zaznamujejo krajne pojme, a »ljube« kot abstrakten pojem nikakor ne spada v ta razred. Ko bi se dalo dokazati, da lub nima samo pomena »glava« ali »lobanja«, temveč tudi »vrtina«, »holme«, »hrbece«, bi bil marsikdo naklonjen vzeti ta izraz za podlago naše besede, toda da ta pomen se drugega skoraj ne da navezati, kakor da ruski izraz »Lubišee« pomeni »veliko čelo« in predgorje. V srbscini pomeni »glavica« tudi holm. L. Pintar, ki je mnogo razpravljal o naših krajevnih imenih l. 1908 v Ljubljanskem Zvezu, je pritegnil Miklošiču tudi v razlagi imena Ljubljane, češ da lob pomeni holm, čelo. Ime Ljubljana izvaja iz besede lub ali holm.

Novi jezikoslovci

Ime Ljubljana še vedno ni zadovoljivo pojasnjeno. Novejši jezikoslovci so zavrgli stare razlage. Fr. Ramovš ne soglaša s Pinterjem in Miklošičem češ, osnova ne more biti deblu l'b, temveč v ljub, kakor v imenih Ljubelj, Ljubco-Leoben. »Ljube« so pa Slovinci menda prevzeli od starejših prebivalcev. Melik v svoji temeljiti razpravi o Razvoju in nastanku Ljubljane (Geografski vestnik. 1930) pravi, da je kraj najbrž dobil ime po Ljubljani, češ, v nemških virih pomeni Laibach mesto in reko. Nedvomno je, da je prvotno naselje nastalo v tesni zvezi z reko in s prometom na nji. Zato se je tudi Vrhnika imenovala

nemško Oberlaibach, bila je torej imenovana po Ljubljani. Upoštevati je treba tudi, da se mnogi kraji imenujejo po reki, potoku, izviru ali ustju vode. Razskoalec imena Ljubljane bi moral tudi vedeti, da se hrib južno od Vrhnike imenuje Ljubljanski vrh. To je zelo staro ime ter v rabi povsod med prebivalstvom. Z Ljubljano čima nobene neposredne zveze in morda je nastalo celo prej kakor ime našega mesta. Zapisano je tudi v katastrski mapi iz l. 1825. Nikjer ni zapisano, da bi bil ta hrib kdaj v lasti ljubljanske občine ter da bi ga zaradi tega imenovali po Ljubljani. Če je torej Ljubljana dobila ime po reki, kar se zdi mnogim najverjetnejše, se pač ni imenovala po holmu, lobu, kakor je dokazoval Pinter. Pinterjeva razlaga se zdi manj verjetna tudi zaradi tega, ker bi se prebivalci na hribu in ob njem morali imenovati L'ljane. Iz zgodovinske topografskega razvoja Ljubljane je razvidno, da se prvotno naselje ni naslonilo na Grad Zato Melik trdi, da je nastanek Ljubljane bolj v zvezi z Ljubljano kakor Gradom. kar bi se naj kazalo tudi v krajevnem imenu.

Komu naj torej verjamemo? Starejšim jezikoslovcem, ki so mislili, da diha ljubezen tudi iz samega imena Ljubljane, ali sodobnikom, ki gledajo manj poetično na nastanek besede? Ime pač še ni zadovoljivo pojasnjeno in najbrž tudi nikdar ne bo. Pri razlagi krajevnih imen se jezikoslovci pogosto razhajajo. Dober jezikoslovec je še posebno previden pri etimološki razlagi krajevnih imen. Če prevzamemo razlago, da se Ljubljana imenuje po Ljubljnici, s tem se seveda nismo tudi pojasnili same besede in odgovoriti bi bilo na vprašanje, od kod izvira beseda Ljubljnica. — Toda naj je ime nastalo kakor koli že, Ljubljana je kljub vsemu v naših očeh in srcih ljubljena ali, če hočete, kronana.

Da bomo ostali pozimi zdravi

Ali so nezakurjene spalnice nezdreave? — Kako bi naj zračili sobe — Utrdimo se!

Ljubljana 26. novembra. S kurivom moramo varčevati, zato tudi ne bomo kurili v sobah, vsaj v spalnicah ne. Nekateri sicer kurijo že zdaj tudi v spalnicah, ker mislijo, da bi v mrzli sobi sploh ne mogli spati. Marsikje pa niso nikdar kurili v spalnicah, čeprav jim ni bilo treba varčevati s kurivom. Tudi lani med najhušim mrazom, ko se je živo srebro skrčilo tudi v sobnih toplomerih izpod ledišča, niso kurili. Kljub temu so ostali zdravi in nekateri pravijo, da se niso vso zimo prehladili. Ze tradicija je, da so številne hišaske sobe v metu vso zimo nezakurjene, čeprav se dijaki v njih tudi učijo, ne le spijo. V takšnih sobah res ni prijetno sedeti pri delu dolge ure, ko moraš pihati na prste, da ti per ne pade iz rok. Spanje je pa v hladni sobi prijetno, samo odti se moraš dobro.

Nekateri mislijo, da nezakurjena soba ni priporočljiva tudi za spalnico, češ da se v nji človek ponoči prehladi. Če se pa že ne prehladiš med spanjem, nalezeh nahod, ko se stadiš ali ko je treba zjutraj iz tople odede. V resnici se marsikdo prehladi v mrzli spalnici. Toda tudi v zakurjenih sobah se prav tako lahko prehladi. Najbolj pogosto se ljudje prehladi med spanjem; razkrijejo se in ko se zbude ter popravijo odede, je navadno že prepozno. Zjutraj vstanes s težko glavo, v grlu te skeli in začne se vse tiste z nahodom nerazdružljive neprijetnosti. Tako se med spanjem prehladi mnogo ljudi, ne glede na to, ali je spalnica zakurjena ali ne. Če trpe zaradi prehlada še bolj pogosto tisti, ki spe v zakurjenih spalnicah, je treba to pripisati njihovi neukčnosti. Telo ni tako odporno proti mrazu, zato te tudi na prostem mnogo bolj zebe in se prej prehladiš. V zakurjeni spalnici je pa tudi zvečer sorazmerno vroče in odja se ti zdi pretežka. Razkrivaš se tudi med spanjem, ker ti je vroče, a proti jutru se soba ohladi in odeda je prehlada, pa se med spanjem tem prej prehladiš.

Nedvomno je bolj priporočljivo spati v nezakurjeni spalnici že zaradi boljšega zraka. V zakurjeni sobi porabi ogenj mnogo zraka in kolikor toliko preide med sobni zrak tudi škodljivih plinov. Zato nas pogosto zjutraj boli glava, ko vstanemo v zakurjeni spalnici. V spalnici, zlasti če ni prostorna, se mnogo zraka pokvari pomoči že zaradi dihanja. Topel zrak je redkejši in manj čist, zlasti še, ker pri segrevanju kroži in dviga prah. Ugotovljeno je, da začne zrak dvigati prah s peči že pri 23 stop. Zelo nezdreavo je spati zlasti v spalnicah s slabimi pečmi, ki iz njih uhaja ogljikov monoksid. S tem plinom se ljudje pogosto zastrupljajo, včasih celo smrtno. Najbolj nevarne so železne peči s slabimi cevmi. Železne peči, zlasti starejših mode-

lov, niso priporočljive tudi zaradi tega, ker ne drže toplote; ko zakurijo, je nekaj časa neznožno vroče, potem se pa zelo rago ohladi, tako da ni čuda, če se prehladiš. Kdor je pa bil vajen spati v zakurjenih spalnicah, se ne more tako lahko navaditi na mrzlo sobo in hladno posteljo. Marsikdo se bi moral vaditi vso zimo in ko se bo navadil, bo že toplo. Zdjaj je že malo prepozno, da bi se začeli utrjevati. Začetki bi bilo treba, dokler je bilo še topleje. Zdravniki priporočajo umivanje z mrzlo vodo, češar se marsikdo tako boji, zlasti ko je mraz. Mrzla voda je prav za prav bolj namenjena samemu utrjevanju kakor umivanju, ker se z njo ne moreš dobro umiti. Umivanje z mrzlo vodo je res zelo potrebno za utrjevanje. Mrzla kopel človeka zelo poživlja ter osveži. Krvni obtok je boljši in zelo dobro se počutiš, ko te začne po umivanju prijetno greti po koži. Ko potem stopiš na prsto, ne čutiš mraza. Če se umiješ zvečer z mrzlo vodo, preden greš spat v hladno spalnico, te tudi ne bo treslo v hladni postelji. Telesno utrjevanje je mnogo bolj potrebno, kakor da kurimo v spalnicah. Kdor se bo primerno utrdil, si pač ne bo več želel, da bi spal v zakurjeni spalnici.

Nekateri se sprašujejo, ali naj tudi dojenčki spe v nezakurjeni spalnici. Dojenčki so nedvomno še bolj občutljivi kakor odrasli in ni mogoče kratkoma priporočati, naj bo tudi otroška soba mrzla. Upoštevati je treba, da moramo otroka pogosto previjati tudi ponoči in da ga začne zebeti, ker je moker. Revnejše družice imajo manjša stanovanja; otrok navadno tudi spi v sobi, kjer biva podveči. Če pa že ni treba zakuriti, da bi bila soba topla ponoči, je za otroka prehladno, če ne kurimo podveči. Vsekakor bi soba za dojenčka ne smela biti preveč mrzla.

Da bi bila stanovanja kolikor mogoče topla pozimi, bi jih morali zati tudi pravilno zračiti. Nekateri meščani ne poznajo nobene mere pri zračitju. Tudi pozimi zračijo spalnice dolge ure, včasih celo po ves dan. Zaradi tega se zidovi zelo ohladi in sobe so tem bolj mrzle. Vedeti moramo, da se zidovje ohlaja in segreva mnogo počasneje kakor sam zrak v sobi. Tako je zidovje še tedne sorazmerno toplo, ko je zunaj že občuten mraz, ter se izžareva toplo — seveda pri zmernem zračitju. Soba je dovolj prezračena, če je okno odprto 5 do 10 minut. Sicer se pozimi, zlasti, ko je velika razlika v zunanji in notranji toploti izmenjava precej hitro tudi pri zaprtih oknih; težji, gostejši zrak pritiska v sobo, zlasti še, ker se nobeno okno hermetsko ne zapira. Sob, ki ne kurimo res ni treba zračiti s takšno vžemo kakor delajo gospodinjice ki ves dan razstavljajo posteljnino na odprtih oknih.

Henri je z naglim stresljajem vrgel svojo vrečo na tla. Jeems, ki je stal pred njim, je vzel puško z ramena in jo položil s cevjo v levo dlan, pes pa je odredenel namestu ter jel zamolklo renčati. Čudna in skrivnostna postava je stopala navkreber po bregu, ki je vodil proti koči, in Jeems je že napenjal oči, s prstom na petelinu, ves naređ, da bi ustrelil po nji, ko se je Katarini ižrgal zamolkel glas, takoj nato pa glasen vzkril, in je burno odrinila oba branila ter z razprostrtimi rokami stekla proti skrivnostnemu tujcu, kličoč: »Hepsiba! Hepsiba je!»

III

Mati je bila komaj izrekla te besede, ko je Jeems spustil puško na tla in planil za njo; a vzlic svoji naglici jo je dohitel šele, ko je bila že v bratovem objemu, med tem ko se je Henri, nesoč v roki purana namesto mlinske vreče, takisto dvizal za njima. Ko je prišel do skupinice, je Hepsida Adams z eno roko držal Katarino, z drugo pa dvigal Jeemsa od tal. Ta mah jo je izpustil in pomolil svaku raskavo desnico, grčavo kakor hrast, ki je varoval kodo opoldanske solnce.

Ce je kdaj živel človek, ki je s svojo močjo, svojo grčavostjo in resavostjo nalikoval hrastu, je bil to Hepsida Adams, širom dežele znani kupčevalec z Indijanci. Mimo tega je bilo v njem tudi nekaj, kar te je nehoti spominjalo na Kola. Pri vsem tem pa je bil živahen mož, v vsakem oziru tak, da si ga ne prijatelji in sovražniki niso mogli žetiti boljše. Bil je za pol glave manjši od Henrika, širokih

pleč in mišičastega telesa, v lica okrogel kakor jabolko in skoraj takisto rdeč, ves pokrit z brazgotinami in sledovi mnogih bojev, z živimi, bistrimi očmi, ki jih je bila raznolikost njegovih doživetij še bolj raziskrila. Namesto klobuka ga je krasil čuden začetek pleše. Kajti na vrhu glave je imel kakor jajce gladko ploskev, z obliko in velikostjo podobno majhnemu krožniku. Pod tem »prostorkom«, kot ga je Hepsiba imenoval, pa so mu rasti trdi in gosti, na koncu kodrastne rdečepilvi lasje; brez hudega spora domišljije bi ga bil lahko primerjal z menihom, ki se je pravkar mikastil s satanovimi učenci.

Ko je minilo prvo razburjenje in pozdravljanje, se je Katarina nekoliko odmaknila od svojega veslega, porednega brata in ga premerila z ljubečimi očmi, polnimi vprašanj, ki so se že naslednji hip začela prelivati v besede.

»Hepsiba, tako srečna sem, ko te spet vidim, da me kar srce boli; na žalost pa, kakor opažam, nisi bil zvest ljubljici, da opustiš svoje preklicane boje: en uhelj imaš natrgan, nos zdrobljen in na očesu je znamenje, ki ga še nisi imel, ko si bil pred dvema letoma zadnjič pri nas!«

Hepsibov, od solnce in vetra zagoreli obraz se je raztegnil v dobrovoljen nasmeh.

»Zato pa o tvojem nosu ni moči tako reči, Katarina, kajti vsako leto je zalši.« je odgovoril. »Če bi pa dobil brco od nizozemskega brdavsca, kakor se je zgodilo mojemu v Albany Townu, bi se najbrže izpremenil v nekazno kepico, ali bi pa vobče izgubil. In zastran uhlja, kaj moreš pričakovati od

Francoza, ki ni moj tu navzočni dobrodušni svak, če rajši rabi zobe kakor pesti, ki jih je Bog ustvaril za boj? Obronek pri očesu pa je samo praska od noža nekega Oneida, ki ni hotel verjeti, da se je kupčija med menoj in njim iztekla v mojo korist. Nu, ali je to vse, kar si hotela povedati?«

»Pleša se ti širi, Hepsiba; tako okrogla in gladka je, da se ji čudim.«

»Sam sem jo dal tako prikrojiti od nekega seneškega brivca, ki sem mu podaril dobro sekirico in klešče, da mi je po indijanski modi izpukal vse lase na okrog. Dokler je bila nepravilna kakor vosek, ki se razliva ob vznjožju sveče, se mi je neznanško upirala; zdaj, odkar je lepo okrogla, mi je pa samemu všeč.«

»In ko si se zasmejal, sem opazila, da ti nanjka en zob.«

»To je samo posledica drugega dela borbe s tistim Nirozemcem. Bog mi grehe odpusti, da si ga videla, kako se je bil!«

»Pa obleka!« se je Katarina lotila tistega, kar jo je bilo prvo zbudilo v oči. »Človek bi mislil, da si se igral z medvedom. Po pravici povej, Hepsiba: ali se je kaj pripetilo... tu v sosesčini?«

»Ni, da bi govoril, sestrice. Nekaj milij odtod sem naletel na družbo Francozov, ki so trdili, da so ti kraji predaleč v stran od Nove Anglije, in so mi pokazali drugo pot. Pa ni bilo nič hudega. Katarina, res nič posebnega. Prav za prav imam samo jaz vzrok, da se sramujem: zate, sestrice, ki si pozabila najvažnejše.«

Italijanski tanki v puščavi na afriškem bojišču

Slovaški židje morajo delati

Židje sami pravijo da se počutijo v novih razmerah dobro

Iz Slovaške je bilo sredi tekočega leta izgnanih mnogo židov. Do konca leta hočejo izgnati še ostale žide. Tisti židje, ki so še ostali na Slovaškem, skušajo vzbuditi med arijskim prebivalstvom sočutje in usmilenje da bi jim ne bilo treba zapustiti domov. V zvezi s tem je priobčilo glasilo borbenih Slovkov »Naš boj« zanimiv članek, iz katerega posnemamo nekaj misli in podatkov.

Ko so pričele naše oblasti izganjati žide, je nastalo mnogo vrišč in sočutja. V domišljiji mnogih ljudi straši se zdaj slika strahotnega ravnanja z židi v novih razmerah. Nočemo tu načenjati vprašanja, da li so se zgražali mnogi teh farizejev tudi takrat, ko so se morali naši Slovaki pod pritiskom lakote in bede izseljevati v Daljno Ameriko. V odgovor tistih, ki se tako farizejsko zgražajo nad izgonom židov, naj podamo tu dejansko sliko njihovega novega bivališča. Izgnani židje so zdaj samo še delovna moč in za to je v splošnem interesu, da živi ta delovna moč v razmerah, ki jamčijo za čim večjo storitev.

Židje imajo svoje rabine, zdravnike, policijo in uradnike, kršeni pa celo svojega svečenika. Seveda jim je grenka resničnost to kar jih je doletelo. Vendar so se pa priučili ređu in točnosti. Sami pripovedujejo, da se še nikoli niso počutili tako dobro, kakor v novih razmerah. Tu ne morejo več uganjati svojih sleparij in lopovščin. Celu ne sovražijo se ne, ker so vsi enaki in če še čutijo kaj razlike med seboj, je to samo spomin na nekatere bogate žide, ki so ostali na Slovaškem. Ti bi zelo radi imeli žide med seboj.

Mnoge naše ljudi zanima tudi vpraša-

nje, da-li so židje kdaj izrazili željo, da bi dobili svečenika. Mi smo dobili odgovor, da židje niso nikoli izrazili take želje. Če imajo svečenika, je to samo posledica ukrepa oblasti Nova židovska domovina, ki jo upravljajo židje sami, je pod strogim nadzorstvom oblasti. Ni se treba bati, da bi katerikoli žid umrl od lakote. Židje imajo na razpolago toplo vodo, posebno otroško kuhinjo, kjer se kuha za otroke in bolnike, oni dobivajo meso, mleko in sočivje. Težko je seveda odstraniti nesnago, ki so jo židje vajeni. Pa tudi to gre. V Ghetu so trgovine in celo židovsko tovarno najdemo tam. Židje se preživljajo z delom in njihov vrhovni sodnik Moszak Merin dobiva mesečno plačo.

Židje so se hitro živeli v nove razmere. Spoznali so, da jim koristi se največ delo, s katerim se preživljajo. Morda bi utegnili kdo misliti, da je Slovaška izgubila z izgnanimi židi mnogo delovnih moči. To bi pa bila le površna sodba, kajti cilj izгона židov ima svoje korenine v globljih nagibih. Treba je bilo židovski element povsem izolirati od narodnih skupnosti v Evropi. S tem je bil preprečen vsak poskus židov, vplivati politično, gospodarsko in družabno na razvoj vojne, in ustanovitve nove Evrope. To je bilo idealno doseženo z izolacijo. Zato bo Slovaška v svoji zgodovini Nemčiji dolžna večno zahvalo za pomoč pri osvoboditvi od židovskega zajedalskega elementa. Sicer se je pa izpolnila samo davna želja slovaškega naroda, ki je skušal izbežiti se židov tudi v preteklosti. Kar spominimo se naših političnih voditeljev, ki so poslali žide v Birobidžan, da bi ne mogli več izkoriščati slovaškega naroda.

96.000 frankov

za Napoleonovo pismo

Pariški bibliografi, ki se zanimajo za knjižne ter rokopijsne redkosti, so se zbrali te dni v velkem številu k prodaji starinskih predmetov v palači Drout v Parizu. Veliko pozornost je vzbudila prodaja Napoleonovega pisma z dne 27. oktobra 1792, ki je bilo kupljeno za 96.000 frankov. Izredno zanimanje se je opazalo za pismo cesarice Josipne, v katerem se odkriva razcep med njo ter Napoleonom zaradi neke Napoleonove ljubice v Varšavi. To Josipino pismo je bilo prodano za 28.000 frankov.

Sobranje odobrilo

protižidovski zakon

V bolgarskem parlamentu se je včeraj teden ponovno obravnavalo vprašanje židov, živčih v Bolgariji. Opozicijsalni poslanec Kostanjev je znova poskusil prikazati poedine določbe protižidovskega zakona kot protustavne, na drugi strani je pa hotel vključiti v debato poedine primere, da bi tako odvrnil pozornost poslancev od glavnega problema. Odgovoril mu je notranji minister Gabrovski, ki so ga podprli mnogi poslanci. Minister je izjavil, da pri tem ne gre za poedine za lase privlečene primere, temveč za zatiranje židovstva

kot celote, da se reši bolgarski narod. Parlament je ministru živahno pritrdjeval, in tako je bil odoben protižidovski zakon, ki ga je izdala vlada letos poleti na podlagi po sobranju danega ji pooblastila.

Pozbritev kontrole

nad bolgarskim uvozom

Bolgarski uradni list je priobčil v eni zadnjih številkih naredbo trgovinskega ministra o postritvi kontrole nad uvozom z Madžarske Italije, Švedske, Finske, Hrvaške in Slovaške. Vsako naročilo bolgarskih uvoznikov ali njihovih zastopnikov glede uvoza blaga iz naštetih držav mora biti odobreno po ravnanstvu za zunanjo trgovino. Če gre za blago, ki veljajo zanj posebne določbe, je potrebna še odobritev Narodne banke.

Nemškoslovaška konzularna pogodba

V zunanjem ministrstvu v Berlinu je bila v petek podpisana nemško-slovaška konzularna pogodba. Pogodba obsega določbe o konzularnih zastopstvih, njihovih pravicah in delokrogu. V duhu medsebojnega prijateljstva bo tvorila ta pogodba podlago za tesnejše sodelovanje tudi na upravnem področju.

Abrahamova polja

J. O. CURWOOD:

7 ROMAN

Toda spričo Katarininih ženskih lastnosti in vrline je bilo le malo upanja, da bi se možka kdaj odtrgala od domače hiše. Zadaj za to se je širilo njeno kraljevstvo: tu so bile cvetlice, vrt, pticnica, kokošnjak in pralnica. Na okrog so ležala polja, ki jih je Henri obdeloval; ob vrtu so se pričenjale z visoko travo, onkraj te pa je bila vrsta golih, zoranih njiv. Ta razdelitev se je prilagala Katarininemu umetniškemu očesu, in moč ji je bil rade volje ustregel. Takšna je bila slika, ki se je ponudila njihovim očem in ki je Katarina vsakikrat z novo radostjo zrla nanjo. Pravkar se je bila nasmehnila možu, ki mu je sijala v pogledu zarja sreče, ko je iz pokoja, v katerem je dozdnevno tonila hiša, mahoma planil rezek krik. Tako grozen, da je moral človeku kri zaledeneti v žilah. Krik, ki je prestrašil golobe in kokiš, ter jih pognal v brezumen beg, krik, ki je pretresel celo miroljubnega, resnobsnega vola, prežvekujočega ob hišnih vratih; tako neznan je bil in tako silovito glasan. V kratku pa se je vzdignila iz svojega skrivališča na Katarininem vrtu postava divje vnvanjosti ter jim krenila naproti.